

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

ตุลาคม 2546

5.3

มหาวิทยาลัย
มหาวชิราลงกรณ
นครินทร์ราชมงคล

บทคัดย่อ
ของ
สูตราร์ตน์ จิตสมบุญนิมิตร

ตุลาคม 2546

22.0000 5.3

สุดารัตน์ จิตสมบุรณ์มิตร (2546) . ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปรินญาณิพนธ์
ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) . กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:รองศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล,
อาจารย์ ดร. อรรณพ โพธิสุข

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญา
โท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้
ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ
ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ เพศ
อายุ อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และรวบรวม
ข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกลระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคคลที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบ
การศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2544 ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น
354 คน การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ
แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยง
เบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทาง
เศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการ
ศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง คือทางมหาวิทยาลัยราม
คำแหงควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลในด้านอาจารย์ผู้
สอน ควรมีการจัดให้นักศึกษาได้เข้าพบอาจารย์ผู้สอน โดยที่อาจารย์ผู้สอนควรมาสอนที่สาขา
วิทยบริการด้วย ในด้าน สื่อการสอน และการสืบค้นข้อมูล ควรมีการเพิ่มแหล่งการค้นคว้าและ
อำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาเพื่อการค้นคว้าที่มากขึ้น เช่น ระบบการสืบค้นข้อมูลทาง
เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) เพราะการบริการในมหาวิทยาลัยมีน้อย การบริการห้องสมุด
เป็นต้น

FACTORS RELATED TO THE DECISION FOR
DISTANCE LEARNING IN GRADUATE SCHOOL
OF RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Economics degree in Economics of Education
at Srinakharinwirot University
October 2003

Sudarat Jitsomboonmitra. (2003). *Factors Related to the Decision for Studying in Distance Learning Graduate School of Ramkhamhaeng University*. Master thesis, M.A. (Economic of Education) . Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asssoc Prof Dr.Tumrong Udornpijitkul ,Dr. Annop Phothisuk.

The purpose of this study had two aspects. First, the Factors Related to the Decision for Studying in Distance Learning Graduate School of Ramkhamhaeng University , they were Sex, Age, Occupation, Social factor, economic factor, and Political factor . Second , collecting the recommendation from the sample who studied in Distance Learning Graduate School of Ramkhamhaeng University as well. There were 354 samples who were randomized by the Stratified random sampling in collecting data for analysis. The research instrument was the questionnaire. The statistical analysis were the frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation , and Chi-square.

The results of study were Student's occupation, Political Factor, Economical Factor related to Decision for Studying in Distance Learning Graduate School of Ramkhamhaeng University with statistically significant at 0.05 level.

Students suggested that the board of Ramkhamhaeng University administrators should develop the learning process on the Distance Learning. They should be interact between the lecturers and the students, as well as lecturers should teach in the region campus. Educational media supporting academic sources should be gained more support than present .The region campuses also lacked of the searching sources such as internet and the library as well.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ของ

นางสาว สุดารัตน์ จิตสมบุญมิตร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

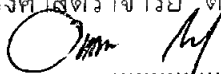
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

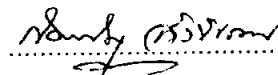
.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีรรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

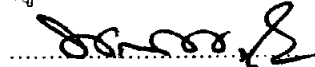
.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อรรณพ โพธิสุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ พลหาญ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ความช่วยเหลือ ความเอาใจใส่และการให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรง อุดมไพจิตรกุล ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ดร. อรรถพล โพธิ์สุข กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้แนะแนวคิด ตลอดจนตรวจแก้ไขสิ่งต่างๆจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันธน์วัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนการให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์บุญศรี พรหมมาพันธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อาจารย์เสรี ปริดาศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อาจารย์สิริลักษณ์ รัชชานันติ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา กรมอาชีวศึกษา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ยุพา กาญจนดุล คุณ อาภัสสร กาญจนดุล กรรมการและผู้จัดการ บริษัท เรดไวร์ จำกัด ที่ได้ให้โอกาสและให้เวลาในการศึกษา และทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคุณพ่อประเสริฐ คุณแม่สายทอง ที่สนับสนุนทุนทางการศึกษา และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ด้วยความรัก ความห่วงใย อันเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมานะพยายาม จนประสบความสำเร็จ ลูกได้ทำตามความหวังที่ คุณพ่อคุณแม่ ต้องการแล้ว

ขอขอบคุณ กำลังใจอย่างดีจาก คุณ จุฑามาส จิตสมบูรณ์มิตร คุณ สุวณี โคสารคุณ คุณ อมรรัตน์ แดงโสภา และเพื่อนๆ บริษัท เรดไวร์ จำกัด

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดามารดาที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังความมานะอดทน ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

สุดารัตน์ จิตสมบูรณ์มิตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมุติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
อุปสงค์ของการศึกษา.....	11
ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ.....	19
แนวคิดในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท.....	21
ความหมายของการศึกษาทางไกล.....	23
หลักการและรูปแบบการศึกษาทางไกล.....	26
การจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ.....	29
การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทย.....	32
ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินวิจัย.....	56
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.	63
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	103
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	118

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษาที่ 2544.....	57
2	แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามลักษณะข้อมูลทั่วไป.....	65
3	แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาหลักสูตร และ สาขาวิทยบริการที่กำลังศึกษาอยู่.....	66
4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางสังคม.....	68
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางการเมือง.....	70
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	72
7	ค่าร้อยละ ของปัจจัยทางสังคม.....	73
8	ค่าร้อยละ ของปัจจัยทางการเมือง.....	75
9	ค่าร้อยละ ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	77
10	แสดงการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ว่างาน.....	78
11	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	79
12	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	79
13	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	80
14	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม กับการตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	81
15	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการเมืองกับการตัดสินใจศึกษา ต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง....	81
16	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจศึกษา ต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง....	82

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

17	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท
ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	83
18	จำนวน(ความถี่)ที่ได้รับจากแบบสอบถาม.....	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 อุปสงค์ของการศึกษา.....	12

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและกระแสโลกาภิวัตน์ ต่างส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและสังคมโลก เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังนั้นทุกคนในสังคมต้องมีการเตรียมตัวเพื่อให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดจากผลของเทคโนโลยีสารสนเทศได้ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนในสังคมเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข สถาบันอุดมศึกษา เป็นหน่วยหนึ่งที่ต้องกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคม เนื่องจากในสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องเป็นคนที่พร้อมจะอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนให้เต็มศักยภาพ และรู้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2539 : 27-30)

การพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอน ต้องการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะ มองไกล คิดไกล ใฝ่ดี เพื่อให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิมเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาโดยยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ไม่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุง การจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและจัดในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน (ไพศาล สุวรรณน้อย. 2539:40)

การขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาที่ประชาชนทุกคนควรได้รับ ถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องดำเนินการอย่างทั่วถึง โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นโครงการทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ที่การพัฒนาประเทศมีจุดเน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาประเทศสู่ทิศทางการมุ่งหวัง โดยเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารดาวเทียมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับพัฒนาการสื่อสารของประเทศ (<http://www.nfe.go.th/information/thaicom/thaicom3.html>)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีรายละเอียดเนื้อหาสาระที่จะมุ่งเน้นการผลิตบุคลากรให้จบออกไปเพื่อสามารถรองรับกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคโลกาภิวัตน์อย่างมีคุณภาพ โดยรายละเอียดเนื้อหาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มีดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิศวกร ครูช่าง และสถาปนิก ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
3. เพื่อส่งเสริมการให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนใกล้เคียงในรูปแบบต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาดัดแปลงและถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี
5. เพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ การบริหารด้านการเงิน การบริหารบุคลากรให้รวดเร็ว รัดกุม และรอบคอบ
6. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความเป็นสากลให้มากขึ้น และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้
7. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำนุบำรุงวัฒนธรรม เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทยโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อผลิตบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิศวกร อีกทั้งคุณภาพของบุคลากรก็จะจบการศึกษาออกไปนั้น ควรมีความสามารถทางด้านการวิเคราะห์วิจัยรวมทำความสามารถในการพัฒนาหรือนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อสู้กับคู่แข่งได้

วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาไทยที่กำหนดใน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ในส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต พอสรุปได้ดังนี้ (รุ่ง แก้วแดง, 2543 : 46- 58) คือ

1. พัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ เห็นความสำคัญของวิทยาการสมัยใหม่ควบคู่กับภูมิปัญญาชาวบ้าน
2. วิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์ คือ ให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ รักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากวิสัยทัศน์ของการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ดังกล่าว ประเทศไทย จึงให้ความสำคัญที่ต้องนำเทคโนโลยีส่งเสริมในด้านการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ และกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 มาตรา 66 คือ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความกดดันทางเศรษฐกิจในสังคมมีผลทำให้สถานศึกษาเพิ่มค่าลงทะเบียนสูงขึ้น ในขณะที่มีการขยายหรือเพิ่มจำนวนห้องเรียนน้อย ห้องเรียนต่างๆ มีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนที่มีเพิ่มขึ้นและงานของผู้สอนมีล้นมือ

การศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกันก็ได้ การเรียนการสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ตจะช่วยขจัดปัญหาทางการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญและข้อจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ของผู้เรียน (ไพบุลย์ เปานิิล.2540:22)

การเรียนรู้ทางไกลโดยการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ บนเว็บจะเปิดโอกาสให้เรียนรู้วิชาต่างๆ ทั้งขณะที่อยู่ในระบบและภายหลังสำเร็จการศึกษาไปแล้ว การเรียนรู้บนเว็บ (Web-Based Instruction : WBI) เป็นวิถีทางของนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อผู้เรียนทางไกลโดยการใช้เว็บเป็นสื่อกลาง (พรณี เกษกมล.2543:51)

ดร. จิม เลวิน (Dr. Jim Levin) และ ดร. ไมเคิล วอ (Dr. Michael Waugh) จาก College of Education, University of Illinois ได้ทำการสำรวจวิธีต่างๆ ในการประยุกต์เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการอบรมนิสิตฝึกสอนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือ สำหรับการเรียนและการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพได้ ยิ่งไปกว่านั้น มีงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่สนับสนุนความคิดที่ว่า หากผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือจากครูผู้สอน หรือนักการศึกษาที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์แล้ว ผู้เรียนจะสามารถนำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปใช้ในการเรียนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในการสืบค้น รวบรวม แลกเปลี่ยน ข้อมูล สารสนเทศต่างๆ หรือการทำโครงการ เกี่ยวกับการเขียน เช่น การทำวารสารออนไลน์ เป็นต้น หรือโครงการการแลกเปลี่ยนสารสนเทศทางวัฒนธรรม และ สังคมได้ (Riel. 1987.27-30)

ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้มีแนวทางการจัดมหาวิทยาลัยโทรสนเทศ (Virtual University) เพื่อให้เกิดการประยุกต์เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดบริการทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอินเทอร์เน็ต ในรูปของการศึกษาในระบบการให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน (Re-Training) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-Life Learning) เน้นการให้บริการด้านการเรียนรู้ภายใต้หลักการสำคัญคือความยืดหยุ่นความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility and Affordability) คุณภาพ และความสามารถในการรวบรวมความรู้ (พรณี เกษกมล.2543:53) แนวทางการจัดมหาวิทยาลัยโทรสนเทศจะสร้างโอกาสและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาความรู้ได้โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ลักษณะของการจัดมหาวิทยาลัยโทรสนเทศอาจเรียกว่ามหาวิทยาลัยออนไลน์ (Online University) หรือ การเรียนการสอนแบบทางไกล (ถนอม เลหาจรัสแสง.2540:29) การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จึงมุ่งผลด้านขยายโอกาสในเชิงปริมาณ มีผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาในระบบชั้นเรียน มีโอกาสขยายการดำเนินงานได้ในวงกว้างมากขึ้น สามารถเข้าถึงนักเรียน รวมทั้งประชาชนผู้สนใจใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ในด้านคุณภาพนั้น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ก็ได้มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนในชนบทที่ห่างไกล มีโอกาสได้รับความรู้ และศึกษาเล่าเรียนเท่าเทียมกับนักเรียนในเมือง รวมทั้งยังส่งเสริมการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอีกด้วย (<http://www.nectec.or.th/courseware/cai/0017.html>) การเรียนการสอนทางไกล (TELEEDUCATION) เป็นการลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสถานบันการศึกษา ศูนย์ฝึกวิชาชีพ สถานประกอบการทางอุตสาหกรรม ในชนบทห่างไกล โดยผู้เชี่ยวชาญ หรืออาจารย์ผู้สอนสามารถทำการเรียนการสอนจากส่วนกลางไปยังนักเรียน หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากปลายทางเสมือนอยู่ห้องเรียนเดียวกัน และสามารถโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ทันที (http://tmed.loxley.co.th/w_edu_thai.htm)

ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาที่ต้องการศึกษาในระดับปริญญาโทมีเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนมาก และผู้เรียนโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภาระในการทำงานประจำ ซึ่งมีผู้ต้องการศึกษาต่อทั้งในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดต่างๆ ดังนั้นจากที่เครือข่ายคอมพิวเตอร์มีวิวัฒนาการ อยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาจนกลายเป็นเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อระบบงานหลายๆ ด้าน รวมถึงการศึกษาที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา จึงมีนโยบายพัฒนาและการกระจายโอกาสทางการศึกษา สร้างโอกาสและความ

เสมอภาคทางการศึกษาให้กับปวงชนให้ทั่วถึง โดยการจัดตั้งวิทยาเขตเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่างๆ จากที่มหาวิทยาลัยได้ขยายขอบข่ายการศึกษาให้กว้างขวางออกไป ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลสำหรับการเรียนการสอนในส่วนภูมิภาค และได้เปิดสอนในระดับปริญญาโท ที่สาขาวิทยบริการ ขึ้นในปี 2539 โดยใช้ระบบการสอนผ่านดาวเทียมในลักษณะสื่อสารสองทาง(Two - Way Communication) ซึ่งนักศึกษาแต่ละจังหวัด สาขาวิทยบริการสามารถโต้ตอบกับผู้สอนได้ เสมือนว่าเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการนำเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา โดยใช้สื่อที่เป็นรายการโทรทัศน์เสริมให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมใช้กับสื่ออื่นๆ เช่น สื่อพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน (http://www.geocities.com/kan_nfe/index.html)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนในการพัฒนาการศึกษาทางไกล ที่จะก่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ และเกิดการประหยัดโดยการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองกับความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รวบรวมข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกลระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่จะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา รวมถึงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลในสัดส่วนที่เหมาะสมและตรงความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2544 จำนวน 4,420 คน โดยสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 354 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาทางไกล

หมายถึง การศึกษาซึ่งเป็นลักษณะการผสมผสานระหว่างการบรรยายโดยตรงจากอาจารย์ที่เดินทางไปบรรยายตามสาขาวิทยบริการต่างๆ และส่งสัญญาณภาพการบรรยายโดยผ่านสื่อการสอนทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม พร้อมๆกัน ไปยังสาขาวิทยบริการทั้ง 13 สาขาทั่วประเทศ ของระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ

หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง

อายุ

หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกลุ่มอายุ 21 – 30 ปี , 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปี

อาชีพของผู้เรียน

หมายถึง อาชีพต่างๆ ดังต่อไปนี้ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ว่างาน ประกอบธุรกิจส่วนตัว อื่น ๆ

ปัจจัยทางสังคม

หมายถึง ความต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมในสังคม ซึ่งเป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชนที่ยกย่องนับถือคนที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงๆ รวมไปถึงความต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้น ตลอดจนการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงานและเพิ่มพูนความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม และสถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพการเป็นที่ยอมรับของสังคม

ปัจจัยทางการเมือง

หมายถึง ความต้องการใช้วุฒิทางการศึกษาเป็นคุณสมบัติในการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัคร ซึ่งเป็นค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงเท่านั้น รวมไปถึงความต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง และการมีโอกาในการทำงานด้านการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน จนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้การที่นักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมากจะทำให้สำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว และการที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

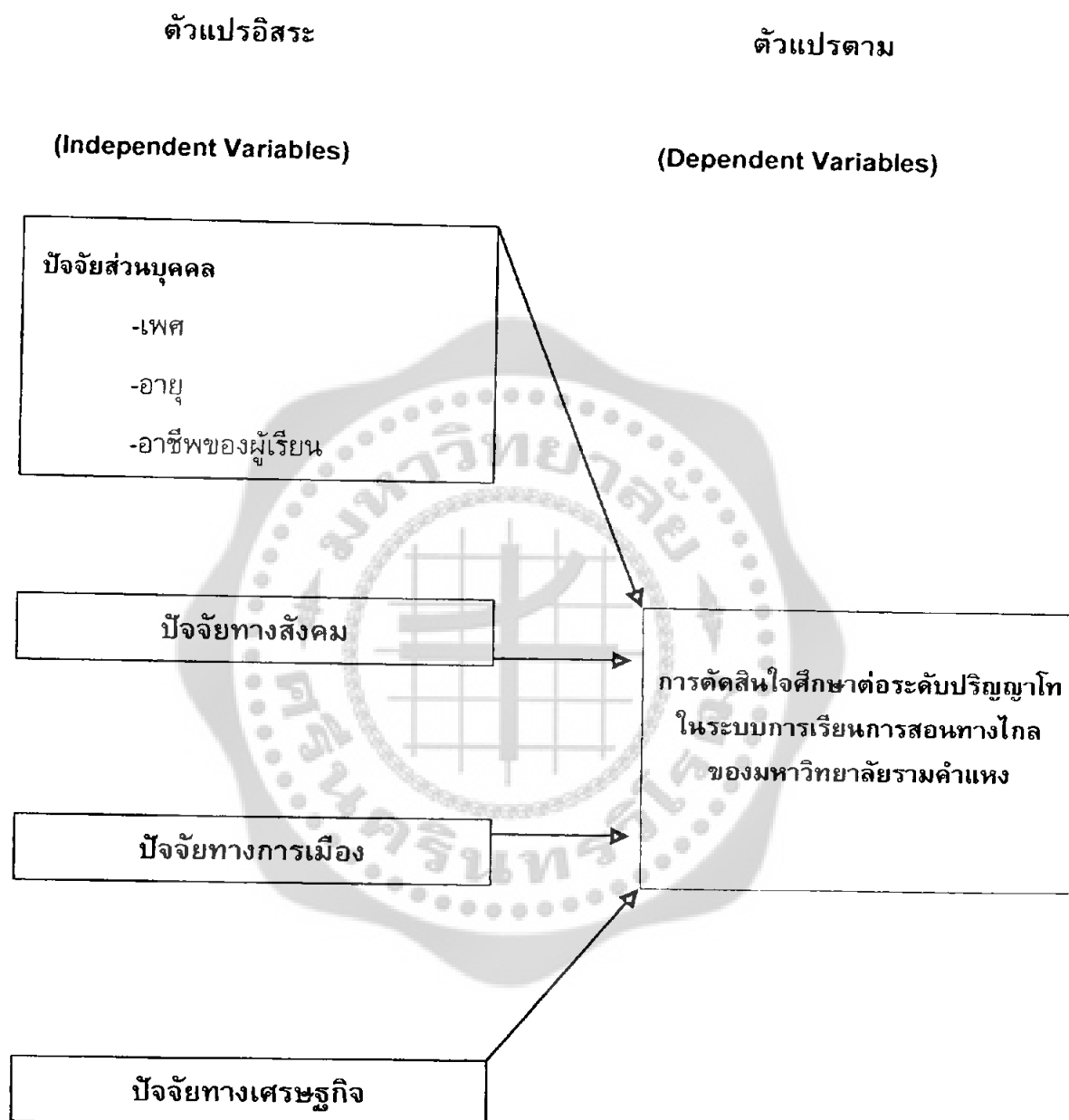
หมายถึง ความต้องการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปหารายได้พิเศษ เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น และสถานศึกษาควรอยู่ใกล้ภูมิลำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย ที่พักหาง่ายราคาถูก มหาวิทยาลัย ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น และเมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ นอกจากนี้การมาสมัครสอบเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย

การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท

หมายถึง การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อันเป็นผลมาจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2. อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 3. อาชีพของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 4. ปัจจัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 5. ปัจจัยทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 6. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง
-

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

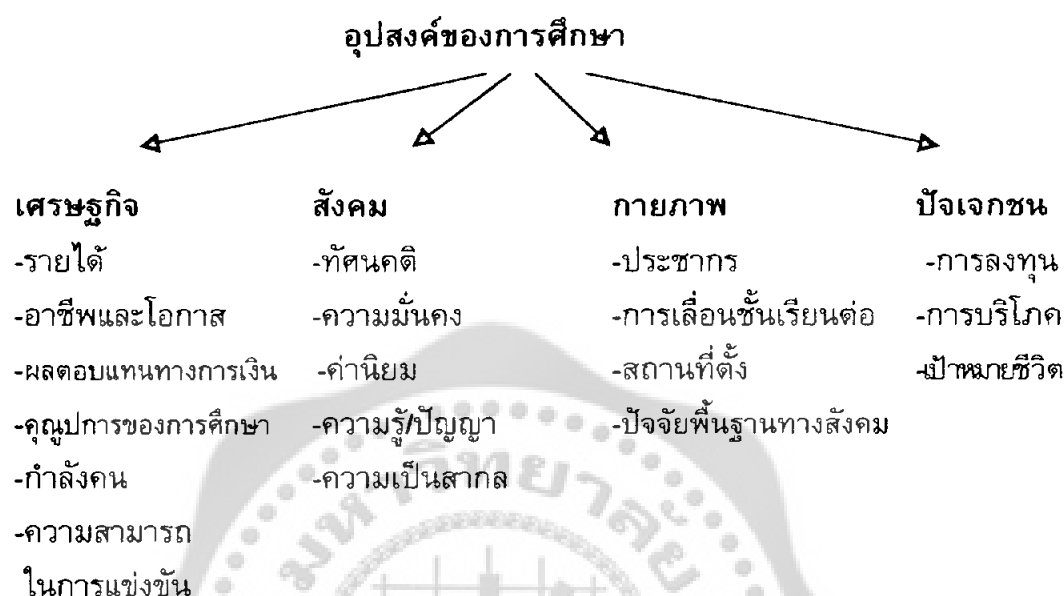
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ตามหัวข้อดังนี้

1. อุปสงค์ของการศึกษา
2. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ
4. แนวคิดในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท
5. ความหมายของการศึกษาทางไกล
6. หลักการและรูปแบบการศึกษาทางไกล
7. การจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ
8. การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทย
9. ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.อุปสงค์ของการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540) มาตรา 43 กล่าวไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” หมายความว่า อุปสงค์ทางการศึกษาหลังมีการขยายการศึกษาจะต้องสูงขึ้นในอนาคต รวมทั้งอุปสงค์ทางการศึกษาของระดับอุดมศึกษาก็ต้องสูงขึ้นตามด้วย และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดบทบาทเฉพาะกาลไว้ในมาตรา 335 (3) ว่าจะต้องดำเนินการจนให้เป็นไปตามบัญญัติดังกล่าวภายในเวลาไม่เกิน 5 วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ นอกจากนั้นมาตรา 42 วรรคสอง ได้กล่าวไว้ว่า “การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย ตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” และในมาตรา 18 ได้กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะทำการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญใหม่ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล ได้กล่าวไว้ว่า อุปสงค์หรือความต้องการการศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 อุปสงค์ของการศึกษา

โรบินสัน และเวไช (1969: 6) ได้อธิบายถึง อุปสงค์การบริการทางการศึกษา (The Demand for Education) ในสังคมประชาธิปไตยว่าควรจะมีอัตราที่เติบโตเท่ากับอัตราการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยเหตุนี้อุปสงค์การบริการทางการศึกษาจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนประชากร
2. การเพิ่มการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการมีรายได้ที่แท้จริงของประเทศเพิ่มขึ้น
3. อิทธิพลของอุปทานการบริการทางการศึกษามีผลต่ออุปสงค์การบริการทางการศึกษา

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531:158) ได้อธิบายอุปสงค์สำหรับบริการการศึกษา (Demand for educational service) ของบุคคลหนึ่งๆ จะมีลักษณะต่างจากอุปสงค์สำหรับสินค้าทั่วไป ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 5 ประการ

1. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่สร้างเฉพาะความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค หากยังเป็นการลงทุนเพื่อผลตอบแทนไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอีกด้วยในอนาคต แม้ผู้เรียนจะไม่เปิดเผยว่าเขาต้องการเข้ารับการศึกษ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือเพื่อผลตอบแทนดังกล่าวก็ตาม เพราะการศึกษาย่อมเป็นการเพิ่มโอกาสให้เขามีเพื่อนฝูงและรู้จักคุ้นเคยกับบุคคลลงการ

ต่างๆ มากขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหรือดำเนินธุรกิจไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง อย่างน้อยก็ทำให้เขาเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในสังคม และเป็นการโฆษณาเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของตน ดังนั้น อุปสงค์สำหรับการศึกษาก็มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนแฝงอยู่ด้วย

2. การศึกษาแม้จะเป็นสินค้าบริโภค (Consumer goods) ชนิดหนึ่งแต่สินค้าดังกล่าวจะแตกต่างจากสินค้าชนิดอื่นๆ คือจะไม่หมดสิ้นไปเมื่อได้รับการบริโภค ตรงกันข้ามยังมีการบริโภคก็ยิ่งทำให้สินค้าทางการศึกษามีมากขึ้น เว้นแต่ผู้บริโภคจะวิปริตหรือผิดปกติวิสัยจากบุคคลธรรมดาสามัญเท่านั้น

3. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่อาจจะนับมาเป็นปริมาณๆ ได้แน่นอนเหมือนสินค้าชนิดอื่น ซึ่งอาจมีหน่วยนับเป็นกิโลกรัม ลิตร ตัว ลูก กัน เล่ม ด้าม หลั ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าทางการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่างๆ จำนวนมาก เช่น โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ย่อมประกอบด้วยครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต-นักศึกษา อุปกรณ์การเรียน การสอน และอื่นๆ อย่างไรก็ตาม เราอาจนับปริมาณสินค้าทางการศึกษาออกมาในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียน จำนวนที่นั่งเรียน จำนวนโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ฯลฯ โดยอนุโลมก็ได้ ตัวอย่าง สถาบันเทคโนโลยีแห่งหนึ่งกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนไว้ 3,000 บาท/เทอม ปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าเรียนสาขาช่างยนต์จำนวน 358 คน จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้นนี้ก็จะแทนอุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาช่างยนต์ ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งนั้น ถ้าสถาบันดังกล่าวลดอัตราค่าเล่าเรียนลง อุปสงค์จะเพิ่มขึ้น ตรงข้ามถ้าเพิ่มอัตราค่าเล่าเรียนมากขึ้นอุปสงค์ก็จะลดลง เป็นต้น

4. ในการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ไป ผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ เองทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเภทสินค้าที่จะบริโภค จำนวนและแหล่งที่จะซื้อก็ตาม แต่สำหรับสินค้าทางการศึกษา ผู้บริโภคส่วนใหญ่คือ นักเรียน ไม่ค่อยมีอิสระในการตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวมากนัก โดยเฉพาะในเรื่องการเลือกสาขาวิชาและสถาบันการศึกษาที่จะเรียน บิดา-มารดา ครู ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องมักจะทำหน้าที่แทนเป็นส่วนใหญ่ ความจริงข้อมูลนี้จะปรากฏชัดเจนเมื่อผู้เรียนอยู่ในระดับต้นๆ โดยเฉพาะระดับอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษา

5. ตามปกติอุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการต่างๆ ไป ของบุคคลมักจะเกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในของเขาเอง และเมื่อได้รับสินค้ามาบริโภคแล้ว อุปสงค์นั้นจะหมดสิ้นไป

อัมพร วิจิตรพันธ์ และ อัญชลี ค้อคงคา (2525:34-37) ได้กล่าวว่าอุปสงค์สำหรับสินค้าทางการศึกษาเกิดจากสาเหตุหลายประการ ประการแรก ความต้องการศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจใคร่รู้ หรือยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้าบุคคลมีความสนใจหรือเฝ้าหาคำตอบในสิ่งที่ตนยังมีปัญหาอยู่ เขาก็จะพยายามศึกษาค้นคว้าในเรื่องเหล่านั้น โดยจะศึกษาค้นคว้าเองหรือเข้าศึกษาในสถาบันที่เปิดสอนโดยตรงก็ได้ แม้จะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เช่น นายแพทย์บางคนยอมเสียเวลา

เข้าไปนั่งเรียนวิชากฎหมายเพื่อให้เข้าใจกระบวนการรักษาความเป็นธรรมของเจ้าหน้าที่ และวิธีทำนิติกรรมต่างๆ เป็น ประการที่สอง ความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) ในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งอาจอยู่ในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น การอาสาพัฒนาชนบท การสอนหนังสือแก่เด็กกำพร้า หรือเด็กที่ยากจน การแสดงดนตรี การกีฬา การอภิปราย การละคร ฯลฯ การมีโอกาสร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ทำให้บุคคลรู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจ เพราะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความสามารถและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ประการที่สาม การได้รับแรงจูงใจและผลักดันจากพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง เช่น พ่อแม่ต้องการให้เรียนแพทย์ เพื่อนร่วมชั้นชักชวนให้เรียนตำรวจ ครูแนะนำให้เรียนช่างยนต์ ฯลฯ ประการที่สี่ การศึกษาตามประเพณี (Tradition) เช่นเด็กไทยจะต้องบวชเรียนวิชาธรรมะ เมื่ออายุครบ 20 ปีขึ้นไป ดังนั้น เมื่อเด็กอายุครบตามเกณฑ์ดังกล่าว ความประสงค์ที่จะบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนธรรมะก็จะมากขึ้นเป็นต้น ประการที่ห้า ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองบิดา-มารดา หรือผู้ปกครองมีฐานะมั่นคง มีรายได้สูงขึ้นด้วย ซึ่งแตกต่างจากเด็กดังกล่าวจะได้รับการศึกษาสูงขึ้นย่อมมีน้อยมาก ประการที่หก รายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ตามปกติบุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ะดับรายได้หรือผลตอบแทนก็มักจะสูงขึ้นด้วย ดังนั้นรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา ประการที่เจ็ด ค่านิยมของสังคม (Social value) ตามปกติ บุคคลที่ได้รับการศึกษามักจะเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไปว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีจริยธรรมอันดีงาม ดังนั้นความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา ประการสุดท้าย ความกระตือรือร้น หรือความปรารถนาของบุคคลที่จะเลื่อนฐานะและยกระดับชีวิตของตนให้สูงขึ้น โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การศึกษาเป็นวิถีทางหนึ่งที่บุคคลพึงจะยกฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของตนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้น บุคคลจึงพยายามผลักดันตนเองโดยเข้ารับการศึกษาในระดับสูงขึ้นเรื่อยๆ ความกระตือรือร้นหรือทะเยอทะยานนี้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา

เมื่ออุปสงค์การศึกษาเป็นความต้องการของบุคคลหรือสังคมที่หวังจะเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้วิชาการด้านต่างๆ เพื่อประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นและสังคมทั่วไป นี่คือสิ่งจูงใจหรือปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การศึกษาแต่สิ่งจูงใจอีกประการคือ ความอยากรู้ (Curiosity) ก็ไปศึกษาหรือเรียนรู้เพื่อสนองความอยากรู้ไม่ได้หวังจะนำไปใช้ประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้นอุปสงค์การศึกษาจึงแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. อุปสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การศึกษาจึงเป็นการลงทุน (Investment) เพื่อผลิตประชากรที่เรียกว่า ทุนมนุษย์ (Human Capital)
2. อุปสงค์ของการศึกษาเพื่อตอบสนองความอยากรู้ของผู้เรียนรู้ การศึกษาจึงเป็นการบริโภค (Consumption goods)

สรุปได้ว่า อุปสงค์สำหรับบริการการศึกษา (Demand for educational service) หมายถึง ความต้องการของผู้เรียนที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ เพื่อตอบสนองความต้องการในการยกระดับตนเองให้สูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นฐานะทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และการเมือง

2. ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา (Factors Determine Demand for Education)

ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล (อัตสำเนา : 4) ได้แบ่งปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา (Factors Determine Demand for Education) ไว้ 4 ส่วนดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เป้าหมายของชีวิต การสร้างโอกาสให้กับตนเอง โอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม อาชีพ

2. ปัจจัยทางสังคม คือ ค่านิยม ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ความเป็นสากล และความรู้ ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม

3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ อาชีพรายได้ กำลังคน ความสามารถในการแข่งขัน

4. ปัจจัยทางกายภาพ คือ ประชากร การเลื่อนชั้นเรียนต่อ สถานที่ตั้ง ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531:163 - 169) ได้อธิบายปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา (Factors Determine Demand for Education) ไว้ว่าปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ จะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เช่น ระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยมหรือทัศนคติของประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ นโยบายการศึกษาของรัฐ ฯลฯ เราอาจเขียนให้อยู่ในรูปฟังก์ชัน (Demand function) ได้ดังนี้

$$Ded = f(M, Ped, Pr, N, U, Ar, O)$$

เมื่อ	Ded	แทนอุปสงค์หรือปริมาณการศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่งที่บุคคลต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ
	M	แทนระดับรายได้ของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือของผู้เรียนเอง
	Ped	แทนอัตราค่าเล่าเรียน (Educational price or school fee)
	Pr	แทนราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง (Prices of related goods)
	N	แทนจำนวนประชากร

- U แทนรสนิยมหรือทัศนคติ (Taste or attitude) ของประชากร
- Ar แทนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Related activities) กับการศึกษา เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการแรงงาน ฝีมือหรือนักวิศวกรระดับสูง ฯลฯ
- O แทนปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายศึกษาของรัฐกฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

จากฟังก์ชันจะเห็นว่า ถ้าปัจจัยต่างๆ ที่อยู่ใต้วงเล็บทางขวามือเปลี่ยนแปลงไป โดยจะเปลี่ยนแปลงทีละตัวหรือพร้อมกันก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์ (คือ Ded) เปลี่ยนแปลงไปด้วย เราสามารถพิจารณาอย่างละเอียดได้ดังนี้

1. ระดับรายได้ ตามปกติถ้าไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น หรือสมมติว่าปัจจัยเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงช้ามากจนถือว่าคงที่ ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ย่อมขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของเขาโดยตรง ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะเนื่องมาจากผลของการลดภาษีเงินได้ หรือการเพิ่มอัตราเงินเดือนก็ตาม เขาก็จะสามารถส่งบุตรหลาน รวมทั้งตัวเขาเองเข้ารับการศึกษามากขึ้น

2. อัตราค่าเล่าเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชน เช่นเดียวกับระดับรายได้ ในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสาขาใดก็ตาม ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นคงที่หรือเปลี่ยนแปลงช้ามาก อุปสงค์สำหรับการศึกษานั้นก็จะลดลง

3. ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สินค้าประกอบกัน (Complementary goods) และสินค้าทดแทน (Substitute goods) ในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะสินค้าประกอบกัน ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องก็มีผลทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษามีเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ในกรณีสินค้าประกอบกัน ตัวอย่างเช่น ค่าหนังสือ-อุปกรณ์การเรียน การสอน กับอัตราค่าเล่าเรียน ถ้าหนังสือเรียน-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาแพงขึ้น ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นซึ่งเกี่ยวข้องคงที่ อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะสูงขึ้นตาม ผลที่สุดอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะลดลง ตรงกันข้ามถ้าหนังสือเรียน-อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาถูกลง อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะลดลงตาม และระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะสูงขึ้น

4. จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงในจำนวนประชากรก็เป็นตัวกำหนดระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษา ในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะสืบเนื่องมาจากการอพยพโยกย้ายของประชากร จากแหล่งอื่น หรือจากสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะแสดงได้จากการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์จากระดับเดิมขึ้นไปทางขวา ตรงกันข้ามถ้าจำนวนประชากรลดลง อุปสงค์สำหรับการศึกษาก็จะลดลงตาม

5. รสนิยมหรือทัศนคติของประชาชน การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมหรือทัศนคติของประชาชนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สำหรับการศึกษา ตามปกติรสนิยมหรือทัศนคติประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปก็ต่อเมื่อวัยเปลี่ยน ฤดูกาลเปลี่ยน สถานภาพเปลี่ยน และเมื่อได้พบเห็นหรือทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ถ้าประชาชนหันมาสนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพราะเห็นว่าความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ในการผลิตสินค้า-บริการต่างๆ ตามความต้องการของตลาดได้ อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ก็จะเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามถ้าความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ของประชาชนเสื่อมลง จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับวิชาดังกล่าวลดลงด้วย

6. กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างหรือกิจกรรมบางประเภทโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว ฯลฯ ก็มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง สมมุติว่าเดิมประชาชนนิยมเรียนสาขานิติศาสตร์ ต่อมาอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ และไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นใน อุปสงค์สำหรับแรงงานฝีมือและวิศวกรระดับสูงของอุตสาหกรรมเหล่านี้ ย่อมทำให้อัตราค่าจ้างเงินเดือนของแรงงานกลุ่มดังกล่าวสูงขึ้นตาม ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนหันมาศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า – อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นด้วย โดยนับแต่ยวกันถ้าอุตสาหกรรมการเคหะขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านการก่อสร้างก็จะเพิ่มขึ้นตาม ถ้าอุตสาหกรรมรถยนต์ – เครื่องจักรกลขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านเครื่องจักรกลก็จะเพิ่มขึ้นตาม และถ้าอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยวขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาด้านการโรงแรม และมัคคุเทศก์ก็จะเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

7. ปัจจัยอื่นๆ ปัจจัยอย่างอื่นนอกเหนือจากทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว เช่น ยศถาบรรดาศักดิ์ และรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การเปลี่ยนแปลงในนโยบายการศึกษาของรัฐ การออกกฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ความเชื่อของสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การจัดสร้างหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการขนส่งและคมนาคม การจัดสวัสดิการและการรักษาความสงบปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรม สุขภาพอนามัยของประชาชน ระยะเวลาและความยากง่ายในการเรียน ฯลฯ ก็มีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง ถ้ารัฐบาลสร้างถนนหนทางระหว่างหมู่บ้านในชนบท กับตัวเมืองให้ประชาชนไปมาค้าขายระหว่างกันได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ผลก็จะทำให้เกษตรกรส่งบุตรหลานของเขาเข้าศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น และถ้ารัฐบาลมีนโยบายขยายระดับการศึกษาภาคบังคับจาก ป.7 เป็น ม. 3 ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

เจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2525 : 19 – 20) ได้กล่าวว่าการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนค่าใช้จ่ายในการศึกษาชื่อเสียงด้านคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งของสถานศึกษา

พจน์ สะเพียรชัย (2525 : 8 – 13) ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับต่างๆ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาว่า นับว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีและไม่มีงานทำ และที่สำคัญ การศึกษาได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา ทุกคนจึงมีความต้องการและใฝ่หาการศึกษา

จากการสำรวจในประเทศอังกฤษโดยสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (NIAE : National Institute of Adult Education) ได้ทำการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพเป็นสาเหตุให้ผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่อเป็นเหตุผลที่สำคัญและรองลงมาได้แก่ เพื่อพัฒนาตนเอง ต้องการเพิ่มความรู้ให้ตนเอง และเพื่อนำไปปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น กลุ่มแม่บ้าน (Captive Wives) เหตุจูงใจทางสังคม (Social Motive) และเหตุผลอื่น เช่น สนใจกิจการนั้นโดยเฉพาะเป็นโปรแกรมที่เปิดสอนอยู่ใกล้ๆ บ้าน และมาเรียนเพราะมีเวลาว่างช่วงนั้นพอดี (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2533 : 11; อ้างอิงมาจาก Roger' 1979 : 13 – 20) ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้

1. แรงจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้โดยการเข้ารับการศึกษากลับอีกครั้งโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่วัยต้นเป็นการเข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวังเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการงานและอาชีพ

2. แรงจูงใจด้านมุ่งพัฒนาตนเอง (Self – Development Motives) เป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะด้านความรู้ทั่วไป กิจกรรมเสริมสร้างสรรค์เพื่องานอดิเรก เป็นการเข้ามาเรียนเพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตน ตามความสนใจให้มากขึ้น แรงจูงใจประเภทนี้จะเป็นหญิงมากกว่าชาย

3. แรงจูงใจด้านสังคม (Social Motives) กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับความสนใจจากผู้เรียนค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผลทางด้านสังคม เข้ามาเรียนเพื่อมีเพื่อนใหม่ รู้จักครูผู้สอน บรรยากาศที่แปลกไปจากชีวิตประจำวัน และในขณะเดียวกันมีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อพัฒนาสมอง และสติปัญญาแทรกด้วย

4. แรงจูงใจด้านอื่นๆ (Other Motives) สำหรับเหตุผลอื่นๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ช่วยให้ได้โอกาสที่สองสำหรับผู้พลาดโอกาสในการเรียนจากระบบโรงเรียนบางคนเข้ามาด้วยเหตุผลที่สถาบันอำนวยความสะดวกทำให้โอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา (2536 : 32 – 34) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาว่า ในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส เช่น วัยเด็ก ส่วนใหญ่จะเรียนเพราะพ่อแม่ให้เรียนหรือเรียนตามเพื่อน ถ้าเป็นวัยรุ่นตอนปลาย จะเรียนเพื่อมองหาแนวทางการดำเนินชีวิต โดยจะดูจากญาติพี่น้อง หรือผู้ใกล้ชิด ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวโน้มเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญ คือ ต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรัก และชอบที่จะทำด้วย บางครั้งการเลือกเรียนสาขาต่างๆ ของเด็กวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับคำแนะนำของพ่อแม่ พี่น้อง และเพื่อน โดยคิดว่าการเรียนระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่จะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดีๆ หางานง่าย มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เชิดหน้าชูตาของพ่อแม่วงศ์ตระกูล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ในเรื่องการสนับสนุนของครอบครัวนี้ ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมักจะพยายามส่งเสียบุตรหลานให้ได้เรียนถึงระดับสูงสุดเท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้ ส่วนครอบครัวใดที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีไม่อาจส่งเสียให้เรียนถึงระดับอุดมศึกษาได้ ก็จำเป็นต้องให้ออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวก่อน เมื่อมีโอกาสในภายหลังและถ้ามีความสนใจก็กลับเข้าศึกษาต่อใหม่ ในการศึกษาของกลุ่มหลังนี้มีลักษณะต่างไปจากกลุ่มแรก กล่าวคือ คนกลุ่มหลังนี้มักจะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การศึกษา แบ่งออกเป็น ปัจจัยทางส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การตัดสินใจ (Decision Making) ไว้มากมายหลายท่าน และมีความหมายไปในทิศทางเดียวกันดังนี้

ภิญโญ สาร (242 - 243) ให้ความหมายการตัดสินใจว่าเป็นลักษณะหนึ่งของพฤติกรรมในการเลือกสิ่งที่มีให้เลือกหลายๆอย่าง ซึ่งต้องอาศัยทั้งเหตุผลความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และการหยั่งรู้เหตุผลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 36) กล่าวว่า การตัดสินใจคือการชั่งใจไตร่ตรอง และตัดสินใจเลือกทางดำเนินงานที่เห็นว่าดีที่สุดจากหลายๆทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วุฒิชัย จ่านอง (2523 : 3) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ คือ เทคนิควิธีการที่จะลดจำนวนทางเลือกหลายๆทาง ให้เหลือเพียงทางเลือกเดียว หรือเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่งนั่นเอง

อรุณ รักรธรรม (2527 : 420) ให้ความหมาย การตัดสินใจ คือ การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่มีอยู่หลายทาง เป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

นัทรี แสงทองศรีกลม (2527 : 20) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อเลือกทางที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายๆทาง เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

วิจิตร วรุตบางกูร (2525 : 193) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การได้พิจารณาแล้วตกลงใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่นโยบายการปฏิบัติงานหรือเพื่อแก้ปัญหาอันใดอันหนึ่ง

คุนทซ์ และดอนเนลล์ (1973 : 173) กล่าวว่า การตัดสินใจคือ การเลือกแนวทางปฏิบัติจากทางเลือกหลายๆ ทางซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวางแผนว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ โดยใคร และอย่างไร

การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกทางเลือกในระหว่างทางเลือกต่างๆ แต่ในการเลือกกระบวนการต่างๆดังกล่าวนั้น มีสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ วุฒิชัย จ่านอง (2523 : 3-4) ให้ความเห็นว่า การตัดสินใจมีระดับความสำคัญอยู่ 3 ประการ ซึ่งถือเป็นธรรมชาติของการตัดสินใจคือ

1. กิจกรรมด้านเชาว์ปัญญา (Intelligence activity) หมายถึง การสืบเสาะหาข้อมูลข่าวสาร สภาพสิ่งแวดล้อมสำหรับการใช้ในการตัดสินใจ
2. กิจกรรมการออกแบบ (Design activity) เป็นการสร้างการพัฒนาและการวิเคราะห์แนวทางต่างๆ ที่จะนำไปปฏิบัติได้
3. กิจกรรมคัดเลือก (Choice activity) คือการเลือกทางเลือกอันเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริง

ขั้นตอนทั้งสามประการนี้ทำให้เห็นธรรมชาติที่สำคัญของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการตามลำดับขั้นในอันที่จะเลือกทางใดทางหนึ่งออกมาใช้สำหรับการปฏิบัติ ดังนั้นหลักการตัดสินใจมิได้สิ้นสุดที่แนวปฏิบัติ แต่จะไปสิ้นสุดที่การปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้เลือกไว้แล้วนั่นเอง โดยขั้นตอนการตัดสินใจมีดังต่อไปนี้

1. แยกแยะตัวปัญหา (Problem Identification) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการตัดสินใจ ที่จะต้องจับประเด็นปัญหาให้ถูกต้อง ค้นหาปัญหาที่แท้จริงให้พบและถือว่าการค้นหา

จนรู้ปัญหาที่แท้จริง เหมือนกับแก้ปัญหายาเสร็จแล้วครึ่งหนึ่งทีเดียว แล้วแยกแยะปัญหานั้นๆ ให้ละเอียดทุกแง่มุม หรือวิเคราะห์ปัญหานั้นเอง

2. การหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Information Search) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหา เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาซึ่งอาจพบทั้งเหตุโดยตรงและทางอ้อมข่าวสารที่ได้จะต้องเกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดจำเป็นต่อการแก้ปัญหา ตลอดจนมีปริมาณมากพอที่จะช่วยในการตัดสินใจได้แน่นอนขึ้น

3. การประเมินค่าของข่าวสาร (Evaluation of Information) ได้แก่ ขั้นตอนในการคัดเลือกจัดระบบข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อมูลใด ข่าวสาร ความรู้ข้อเท็จจริงใดๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา สาเหตุของปัญหา หรือไม่ช่วยให้เกิดการตัดสินใจได้ดีขึ้น ควรตัดทิ้งไป คงไว้แต่ข่าวสารความรู้ที่ต้องการเท่านั้น

4. การกำหนดทางเลือก (Listing of Alternatives) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดในกระบวนการตัดสินใจพอๆ กับขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนนี้จะสมบูรณ์หรือไม่ขึ้นอยู่กับข่าวสารความรู้ ตลอดจนข้อเท็จจริงที่ได้ประมวลมาขึ้นตอนที่ 3 ทางเลือกต้องมีหลายระดับ และควรจัดลำดับความสำคัญเพื่อสะดวกในการรับเลือกไว้ด้วย

5. การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ (Selection of Alternatives) เป็นขั้นตอนในการตัดสินใจอย่างแท้จริง โดยเลือกแนวทางตามขั้นตอนที่ 4 ที่ประเมินแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

6. ปฏิบัติการตามการตัดสินใจ (Implementation of Decision) ได้แก่ ขั้นตอนที่ปฏิบัติตามทางเลือกในขั้นที่ 5 เมื่อผลของการตัดสินใจอันหมายถึง การปฏิบัติในการแก้ปัญหาปรากฏออกมาเช่นไร ต้องมีการประเมินผลอีกครั้ง เพื่อจะสรุปได้ว่าการตัดสินใจนั้นเหมาะสมเพียงไร

สรุปได้ว่า การตัดสินใจเป็นการคิดพิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อตกลงใจเลือกทางปฏิบัติที่ดีที่สุดจากหลายๆ ทาง และใช้แนวทางนั้นๆ สำหรับการวางแผนและการปฏิบัติสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

4. แนวคิดในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท

การศึกษาหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ภูมิปัญญา การเสริมสร้างทักษะความสามารถ ตลอดจนจริยธรรม ซึ่งปัจเจกชนสามารถแสวงหาใส่ตัวได้ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มสติปัญญาความสามารถของตนเองให้เต็มศักยภาพ การศึกษามีลักษณะคล้ายสินค้าทุนทั่วไป เพราะในงานบางชนิดที่ต้องใช้ทักษะบางอย่างเป็นพิเศษ ก็ต้องมีการให้การศึกษาแก่คนที่จะมาทำหน้าที่นั้น การให้การศึกษาต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นเงิน แรงงาน และเวลา การที่คนได้รับการศึกษาเรียนรู้เพิ่มขึ้น จะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าแรงงานที่ไร้การศึกษา ดังนั้นผลตอบแทนที่เขาจะได้รับ ก็น่าจะสมารถชดเชยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เสียไปกับการศึกษา เมื่อเราคาดว่า การศึกษาจะทำให้มนุษย์มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น

ในการวัดผลตอบแทนจากการศึกษา เรามักจะพยายามใช้รายได้ตลอดชีพ เนื่องจาก การศึกษามีผลยืนยาวไปตลอดชีวิต และจากการวิจัยในหลายประเทศก็พบว่า รายได้ของ บุคคลถูกกำหนดโดยปัจจัยหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ฐานะทาง สังคม อาชีพและระดับการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. 2530 : 160)

สำหรับในประเทศไทยการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้มีผู้นิยมศึกษาต่อกันมากขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาระดับต้นๆได้ขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะการขยายการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนต่อที่สำคัญคือค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้น สูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถ คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่สามารถเลื่อน เข้าสู่ตำแหน่งสูงๆได้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ เช่นเรียนจบปริญญาแล้วหางานทำไม่ได้จึง เรียนต่อระดับปริญญาโท เพื่อชลอการว่างงาน การเรียนปริญญาโทเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เพราะมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งเปิดสอนระดับปริญญาโทหลังเลิกงาน จึงมีผู้ ต้องการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นจำนวนมาก (ขุนทอง อินทร์ไทย : 2519)

✓ สุทิน นพเกต (2534 : 5) ได้ให้แนวคิดถึงความต้องการศึกษาระดับปริญญาโทไว้ว่า การศึกษาระดับปริญญาโทเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เป็นเรื่องของนักศึกษาที่ พยายามพัฒนาตนเอง และเป็นส่วนหนึ่งที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

✓ ทองหล่อ นาคหอม (2534 : 24) ได้ให้แนวคิดถึงความต้องการศึกษาระดับปริญญา โทไว้ว่า การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานิสิตจำนวนมากศึกษาต่อเพราะความต้องการพัฒนา ศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ผู้ที่จบ การศึกษาในระดับปริญญาโทยังเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพรับราช การ และด้านเศรษฐกิจ และสำหรับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ศึกษาระดับปริญญาโทดังนี้

1. ด้านหน้าที่ราชการ เช่นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทสามารถเข้าสู่ตำแหน่งบาง ตำแหน่งได้ เช่น ผู้ช่วยวิชาการเขต ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบจะต้องจบการ ศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าจะไม่มีโอกาส

2. ด้านสถาบัน ได้แก่ ความมีชื่อเสียงของสถาบันทางด้านอาคารสถานที่และสภาพ แวดล้อม ความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของศิษย์เก่า ความมีชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนความผูกพันของศิษย์เก่าที่เคยศึกษาระดับปริญญาตรี

3. เหตุผลส่วนตัว ผู้ที่เข้ามาศึกษาต่ออาจมีเหตุผลส่วนตัวในการเข้าศึกษาต่อ เพราะ อยากมีชื่อเสียง เกียรติยศ อยากได้ชื่อว่าเป็นผู้จบปริญญาโท

4. ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลอื่นและสื่อ นิสิตบางคนอาจเข้ามาศึกษาต่อโดยการ สนับสนุนหรือได้รับคำชี้แนะจากเพื่อนๆ ครู อาจารย์ที่เคยสอนมา ญาติพี่น้อง หรือสามี

ภรรยา ให้การสนับสนุน ตลอดจนทราบข่าวการรับสมัครจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

5. ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา เป็นเหตุผลที่นิสิตมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ น้อย

ปฐม นิคมมานนท์ (2528:321) ได้ให้แนวคิดถึงความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ไว้ว่า เหตุจูงใจด้านอาชีพเป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวหรือผู้ใหญ่ ตอนต้น เข้ามาเรียนเพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านอาชีพและความรู้เพื่อที่จะหางานง่ายขึ้น ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มีผู้นิยมศึกษาในระดับนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิงานทำแล้วและเป็นผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ผู้ที่เข้ามาเรียนล้วนมีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองด้วยการสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม การเมือง และส่งผลต่อความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง

5. ความหมายของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา ซึ่งมีผู้อธิบายความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ดังนี้

เคย์ (1985) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การศึกษาซึ่งครูผู้สอนมิได้ปรากฏตัวในสถานที่ที่การศึกษานั้นเกิดขึ้น หรือเป็นการศึกษาที่ครูผู้สอนอาจปรากฏตัวเป็นบางครั้ง หรือเพื่อทำงานบางอย่าง ตามความหมายดังกล่าว มีปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ (1) การอยู่ห่างกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และ (2) เป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอน ซึ่งอาจจะพบปะกับผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานหรือการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540 : 5) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล คือการจัด การเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอน ไม่ต้องเผชิญหน้ากัน หรืออาจจะเจอกันบ้างเท่าที่จำเป็น การเรียนจะอาศัยจากสื่อต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 5-6) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนทางไกล (Distant Learning) ว่าหมายถึง ระบบการเรียนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม อันได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการ การศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้านไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ

เชียรศรี วิวัชร (2535 : 27) ได้ให้ความหมายของการสอนทางไกลว่า หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองอย่างมีอิสระโดยไม่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้สอนโดยตรง ทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยสื่อต่างๆ ไม่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

กิดานันท์ มะลิทอง (2536 :126) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล (Diatant Education) เป็นการศึกษาที่อาศัยสื่อประสมในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนที่อยู่ในสถานที่ต่างๆ กัน สามารถรู้บทเรียนได้ด้วยตนเองจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ระบบโทรคมนาคมช่วยในการส่งเนื้อหาบทเรียน อาจมีการสอนเสริมเพื่อการสรุปเนื้อหาและความเข้าใจในบทเรียนอย่างถูกต้องตรงกันด้วย

สมนึก แปลกสนอง (2539 :11)ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล ไว้ว่า การสอนทางไกลเป็นระบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างไกลกัน และไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียน แต่สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ โดยอาศัยสื่อประสมต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ รวมทั้งการสอนเสริมเป็นครั้งคราวในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ตามความพร้อมและความสามารถของบุคคล

การศึกษาทางไกล(Distance Education) หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อการสอนในลักษณะของสื่อประสมโดยการใช้สื่อต่างๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ตำราเรียน เทปบันทึกเสียง หรือโดยการใช้อุปกรณ์ โทรคมนาคม และสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ เข้ามาช่วยในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่สามารถจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น การศึกษาในลักษณะนี้มีทั้งในระดับต้นจนถึงระดับสูงชั้นปริญญา(Page and Thomas.1977:105) ซึ่งโฮมเบอร์ก (1977 : 9) คีแกน และ รัมเบล(1981 : 3) และบาท (1981 : 212) ได้ให้ความหมายไว้ว่าระบบการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรง แต่ก็สามารถจะทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ โดยอาศัยสื่อการเรียนการสอนหลายๆ ประเภท เช่น ตำรา คู่มือนักศึกษา เอกสารสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ ศูนย์การเรียนหรือการพบกลุ่มเป็นครั้งคราว ฯลฯ การเรียนรู้ของผู้เรียนตามระบบนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาหาความรู้จากตำรา สื่อการเรียนและการทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นสำคัญ กาญจนา บุญญอารักษ์ (2528 : 26) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นคือ การเรียนการ

สอนทางไกล หมายถึง วิธีสอนทั้งหมดที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรง เป็นการให้การศึกษาแก่นักศึกษา โดยใช้ระบบการสื่อสารจากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ประสานกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ และให้การสอนทบทวนด้วยการสอนเสริม และ วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 5) ได้ให้ความหมายว่าเป็นระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้าน ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ

นอกจากนี้ เคย์ และรัมเบิล (1981 : 2514 – 2515, 222) ได้กล่าวถึงการสอนในระบบทางไกลว่าเป็นการรวบรวมการสอนหลายๆ ชนิดเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างอิสระโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่เตรียมมาโดยเฉพาะ เป็นวิธีการเรียนรู้ในเบื้องต้น และบทบาทของผู้สอนจะอยู่ระหว่างผู้พัฒนารายวิชาที่ออกแบบและเตรียมสื่อการเรียนรู้และเป็นผู้สอนเพิ่มเติม (Tutors) ที่ช่วยเหลือผู้เรียนทางไกลผู้สอนกระทำเหมือนสื่อกลางระหว่างสถาบันและผู้เรียน และปกติผู้สอนจะประเมินงานของผู้เรียน ไกรมส์ (Grimes) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่าเป็นแนวทางทุกๆ แนวทางของการเรียนรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติที่เกิดขึ้น แต่ในกระบวนการเรียนรู้ครูผู้สอนและนักเรียนอยู่คนละสถานที่กัน (Grimes. 1993 : 6-8) และ ไพรัช รัชพงษ์ (2540 : 2) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล ไว้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละสถานที่ มีการใช้สื่อเป็นตัวประสานครูกับนักเรียน มีการติดต่อสองทางและการเรียนการสอนต้องอยู่ภายใต้กรอบของสถาบันการศึกษา

ฝ่ายระบบการแพทย์และการศึกษาทางไกล กล่าวว่า การเรียนการสอนทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่มีผู้เรียน และผู้สอนอยู่คนละสถานที่ มีการใช้สื่อทางโทรคมนาคมเป็นตัวประสานการติดต่อระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน การนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทางไกลนี้จะอยู่ในรูปแบบของการส่งสัญญาณภาพเคลื่อนไหว และเสียงของครูผู้สอนสัญญาณจะถูกส่งจากสถานที่สอนซึ่งก็คือ ศูนย์ฝึกอบรมหลัก (Training Center) ผ่านสื่อโทรคมนาคม เช่น ดาวเทียม คู่สายวงจรเช่า หรือ ISDN ไปให้นักเรียนในห้องเรียนทางไกล (Remote Sites) หลายๆ แห่งได้รับชมรับฟังขณะเดียวกันนักเรียนที่ห้องอบรมทางไกล ก็จะสามารถพูดโต้ตอบกับมายังครูที่ศูนย์ฝึกอบรมหลักรวมทั้งสามารถตอบกลับแบบคำถามข้อทดสอบในสาขาวิชาการนั้นๆ ได้ทันที ซึ่งลักษณะเช่นนี้ทำให้มีความรู้สึกเหมือนเป็นการเรียนการสอนอยู่ในสถานที่เดียวกัน (http://tmed.loxley.co.th/w_edu_thai.htm)

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (<http://www.nectec.or.th/courseware/cai/0015.html>) ได้ให้ความหมาย การศึกษาทางไกลไว้ว่า หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านสื่อ โดยผู้เรียนและผู้สอนไม่ต้องพบกันเป็นประจำ แต่ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ความรู้ และประสบการณ์ไปทางสื่อ ซึ่งอาจจะเป็น สื่อหนังสือพิมพ์, วิทยุ, โทรทัศน์, เทปเสียง, วีดิทัศน์, คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถศึกษาในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และบริหารการเรียนเอง และสามารถมีการพบปะกับอาจารย์ผู้สอน และผู้เรียนตามโอกาส โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทบทวน และซักถามประเด็นปัญหาในสิ่งที่เรียน หรือเป็นการสรุปเนื้อหาที่เรียน

สรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน สามารถตอบโต้และร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ ทำให้การศึกษายาวได้อย่างกว้างขวางและลดปัญหาช่องว่างการศึกษาได้เป็นอย่างดี

6. หลักการและรูปแบบการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นระบบการศึกษาที่ยืดหลักในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (กิดานันท์ มะลิทอง, 2536 : 126)

1. การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งถือเสมือนว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิต จึงสมควรใช้การศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องแยกชีวิตการเรียนออกจากชีวิตการทำงาน การศึกษาจึงน่าจะเป็นกระบวนการที่สอดแทรกอยู่ได้ในวิถีทางการดำเนินชีวิตปกติ ผู้ที่สนใจจะเรียนสามารถจะเรียนเมื่อใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความถนัด ความต้องการ และความสนใจ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนเพื่อเป็นอาชีพการงาน

2. การให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา (Equal Opportunity in Education) เป็นทางเลือกและทางออกไปสู่อุดมคติในการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นการกระจายและขยายโอกาสให้ผู้ที่ต้องละทิ้งการศึกษาก่อนจบหลักสูตร หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนตลอดจนผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้มีโอกาสศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการศึกษาดำเนินชีวิต

3. ส่งเสริมการศึกษามวลชน (Mass Education) เป็นการให้การศึกษาแก่มวลชนในระดับต่างๆ โดยการใช้สื่อมวลชนหรือสื่ออื่นๆ ร่วมกันในรูปแบบของสื่อประสม รวมทั้งการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคม ประเภทต่างๆ ด้วย

กิดานันท์ มะลิทอง (2536 : 134 – 135) ได้แบ่งรูปแบบการศึกษาทางไกลไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. Audio Teleconference เป็นการประชุมหรือการเรียนการสอนที่พูดคุยติดต่อกันได้ด้วยเสียงแต่ไม่เห็นหน้ากัน ในการติดต่อดังกล่าวระบบสายโทรศัพท์หรือการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม โดยในการจัดประชุมหรือการเรียนการสอนจะต้องมีการกำหนดการเตรียมให้ผู้ประชุมหรือผู้เรียนพร้อมหน้ากันในแต่ละที่ก่อนจึงจะเริ่มประชุมได้ ถ้าเป็นการประชุมจะต้องมีประธานเพื่อเป็นผู้ดำเนินการประชุมและกำหนดให้ใครพูดก่อนหรือหลัง เมื่อคนใดคนหนึ่งพูด คนอื่นๆ ในที่ต่างๆ จะได้ยินพร้อมกัน และจะมีการอภิปรายโต้ตอบกันได้ ในการประชุมหรือการเรียนนั้นควรมีการเตรียมเอกสารหรือสื่อเพื่อประกอบการอธิบายส่งไปล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ฟังใช้ดูประกอบเสียงด้วยตัวอย่างของการใช้ Audio Teleconference ในการเรียนการสอน ได้แก่ Educational teleconference Network (ETN) ในการศึกษา ภาควิชาของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เพื่อใช้ในการศึกษาต่อเนื่อง และการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังสามารถส่งภาพนิ่งเพื่อประกอบการสอนได้อีกด้วย โดยใช้สายโทรศัพท์เช่นกัน

2. Computer – Based Teleconference เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้แทนโทรศัพท์ ขยายเสียงในสถานที่รับฟังโดยการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์แบบ กดปุ่มในการติดต่อเป็นการผสมผสานกันในระบบ Audiographics เพื่อช่วยในการสื่อสารข้อมูลที่เปิดตัวอักษรและภาพกราฟฟิก ข้อมูลที่รับจะปรากฏบนจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์แทนเสียง และสามารถติดต่อกันได้ โดยการใช้โทรศัพท์เพื่อการสนทนา การใช้อุปกรณ์โทรประชุมแบบนี้เหมาะในการให้ได้รับรายละเอียดของเนื้อหาข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อการเก็บบันทึก และเป็นการช่วยผู้เข้าร่วมประชุมหรือผู้เรียนที่อาจมีอุปสรรคทางด้านการพูดและฟังได้ด้วย ถ้าเป็นการประชุมระยะไกลมากๆ ก็จำเป็นต้องใช้การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเป็นช่องทางในการส่งด้วย

3. Video Teleconference เป็นระบบการประชุมหรือการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยกล้องวิดีโอ จอรับภาพและสายโทรศัพท์ในการรับส่งภาพและเสียง หรือต้องใช้การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมแทนสายโทรศัพท์ ถ้าเป็นการประชุมหรือการเรียนในระยะทางไกลมาก

การใช้อุปกรณ์กล้องวิดีโอทำให้ระบบนี้มีค่าใช้จ่ายมากกว่าระบบการประชุม 2 รูปแบบที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็มีประโยชน์ในการประชุมหรือการเรียนการสอนในลักษณะที่ยู่ยากซับซ้อน เหมาะแก่การสาธิตหรือแสดงเทคนิคใหม่ๆ ให้ชมเพราะสามารถเห็นภาพได้ด้วย โดยอาจแสดงสิ่งที่บันทึกไว้แล้วหรือแสดงในขณะนั้นก็ได้ นอกจากนี้ Video Teleconference ยังสามารถใช้ได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบของการเสนอทั้งภาพและเสียงของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนหรือทั้งผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันได้ทันที (Two-way Video and Two-way Audio) และในรูปแบบของการเสนอภาพของประธานในที่ประชุม หรือผู้สอน แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ หรือกลุ่มผู้เรียนสามารถประชุมหรือมีการตอบสนองได้โดยการเสนอเพียงเสียงของตนเท่านั้น (Two-way Video and Two-way Audio) ในรูปแบบหลังนี้จะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าแบบแรกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการเห็นเพียงภาพผู้สอนและสื่อที่นำเสนอประกอบการสอนนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งแก่ผู้เรียน ในขณะที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเห็นภาพของผู้เรียนก็ได้ แต่สามารถทราบปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เรียนได้จากการตอบคำถามหรือการถามปัญหาในกรณีที่มีข้อสงสัยในเนื้อหาที่สอนนั้น

พัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2540 : 36) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของหลักการสอนทางไกลไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีอิสระในการกำหนดเวลา สถานที่ และวิธีเรียนของตนเอง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ เช่น จากการสอนสด โดยผ่านการสื่อสารทางไกล วิดิทัศน์ที่ผลิตเป็นรายการ วิดิทัศน์ที่บันทึกจากการสอน ตำรา หนังสือ เอกสารประกอบการสอนในรูปของบทเรียนด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. ผู้สอน เน้นการสอนโดยการพบปะกันโดยตรงกับผู้เรียนเพียงเล็กน้อย แต่จะอาศัยสื่อการสอนที่มีคุณภาพและสื่อที่ใช้มีหลากหลายชนิด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือเรียนเสริมในภายหลังได้ ผู้สอนอาจต้องพบปะผู้เรียนแบบเผชิญหน้าโดยตรงที่สถาบันที่จัดการสอนทางไกลในตอนแรกและตอนท้ายของภาคเรียน หรือไปสอนเสริมในบางบทเรียนที่พิจารณาเห็นว่ายากต่อการเข้าใจก็ได้

3. การจักระบบบริหารและบริการ จะจัดโครงสร้างอื่นมาเสริมการสอนในสถาบันที่จัดการสอนทางไกลโดยตรง ซึ่งอาจมีครูที่ปรึกษาประจำตัวผู้เรียน มีศูนย์บริการการศึกษาที่ใกล้ตัวผู้เรียน รวมทั้งระบบการผลิตและจัดส่งสื่อให้ผู้เรียนโดยตรงอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การควบคุมคุณภาพ จะจัดทำอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเน้นการควบคุมคุณภาพในด้านองค์ประกอบของการสอนทางไกล เช่น ขั้นตอนการวางแผนงานอย่างละเอียด กระบวนการเรียนการสอน วิธีการประเมินผลและการปรับปรุงกระบวนการ เป็นต้น

5. การติดต่อระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสถาบันการศึกษา เป็นการติดต่อแบบ 2 ทาง โดยใช้โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือจดหมาย เป็นต้น

7. การจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ

ประเทศอังกฤษ

การศึกษาทางไกลในต่างประเทศมีมานานพอสมควรในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ ค.ศ. 1969 มหาวิทยาลัยเปิด (Open University) ได้สอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และมีบางวิชาในระดับปริญญาโทเป็นวิชาทางการผลิต (Manufacturing) และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม เทคโนโลยีที่ใช้ในสมัยนั้นเป็นการแพร่ภาพและเสียงโทรศัพท์ และวิทยุ นอกเหนือจากเอกสารและเทปบันทึกภาพต่าง ๆ

ระหว่าง ค.ศ. 1987 – 1990 สถาบันวิศวกรรรมไฟฟ้า (IEE : Institute of Electrical Engineers) แห่งสหราชอาณาจักร ได้ให้ความสนใจการสอนผ่านสื่อทางไกลแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปทางสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีบันทึกเทปที่มหาวิทยาลัยแอสตัน ในเมืองเบอร์มิงแฮมและมหาวิทยาลัยยอร์ก จากนั้นใน ค.ศ. 1991 ได้เริ่มใช้คอมพิวเตอร์ช่วยฝึก (CBT : Computer – Based Training) ทำให้เริ่มมีลักษณะโต้ตอบ (Interactive) และคาดว่าในไม่ช้าระบบสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์เช่นเดียวกันจะเข้ามาแทนที่ เพราะสามารถสื่อได้ทั้งอักษร เสียง ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งมีลักษณะโต้ตอบได้ด้วย วิชาที่สอนได้แก่ การสื่อสาร (Communications), วิศวกรรมซอฟต์แวร์ (Software Engineering), การบริหารสำหรับวิศวกร (Management for Engineers), กฎการปฏิบัติงานและความปลอดภัย (Codes of Practices and Safety) ซึ่ง

รวมเรื่องความสอดคล้องของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (EMC : Electromagnetic Compatibility) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยปิดบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยแบรดฟอร์ด ได้มีการเสนอแนวทางการสอนหลักสูตรปริญญาโทด้านวิศวกรรมคลื่นวิทยุแบบทางไกลโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบ (CAD : Computer – Aided Design) ช่วยในการฝึกภาคปฏิบัติ (Alder , Chandler and Loomes. 1993 : 15/5 – 15/5)

แนวคิดในการใช้สื่อทางไกล (Distance Learning) เพื่อการเรียนการสอนมีมานานแล้ว นับตั้งแต่ช่วงกลางศตวรรษที่ 15 ที่มีการคิดเกี่ยวกับการพิมพ์ ทำให้เกิดสิ่งพิมพ์ขึ้น และกลายเป็นสื่อสำคัญของการส่งสารถึงกันและกัน ต่อมาขยายวงกว้างทำให้การสื่อสารที่เกิดจากเทคโนโลยีการพิมพ์ ไม่ใช้การสื่อสารกันระหว่างบุคคลเท่านั้น แต่เป็นการสื่อสารในลักษณะมวลชน การศึกษาได้นำเอาเทคโนโลยีทางด้านการพิมพ์มาเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอน จนกระทั่งในต้นทศวรรษที่ 19 และกลางศตวรรษที่ 20 ได้มีการพัฒนาการสื่อสารทางไกลที่เรียกว่าโทรคมนาคม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ ทำให้มนุษย์มีเครื่องมือในการสื่อสารได้หลายรูปแบบและการสื่อสารมีลักษณะมวลชนที่กว้างใหญ่ขึ้น การศึกษาก็ได้นำเอาพัฒนาการของสื่อสารที่เกิดขึ้นมาใช้ประโยชน์โดยการประยุกต์ใช้เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษามาโดยตลอด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ผ่านมาได้อาศัยความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาทางไกล ดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งระบบการสื่อสารทางไกล (Telecommunication) มีคุณสมบัติหลากหลายไปตามจุดประสงค์การใช้งานตามผู้ใช้ และหัวข้อ (Topic) ที่ใช้แต่ก็มีข้อมูลพื้นฐานจากงานวิจัยและการศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การสื่อสารทางไกล ช่วยประหยัดต้นทุนและเวลา ซึ่งเป็นเหตุหลักในการนำระบบนี้มาใช้
2. การสื่อสารทางไกล จำเป็นต้องมีการวางแผนเป็นพิเศษ การใช้โดยผู้ที่คุ้นเคยกันอยู่แล้วจะมีความสะดวกมากกว่าผู้ที่ไม่เคยรู้จัก เพราะจะต้องเสียเวลาในการทำความคุ้นเคย (acquainted)

3. การสื่อสารทางไกล ไม่ได้ใช้ได้ดีทุกกรณี เช่น จะมีประสิทธิภาพมากถ้าเป็นการใช้ข้อมูลหรือให้นโยบายฝ่ายจัดการ แต่จะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรถ้าใช้ในกรณีของการเจรจาต่อรอง

4. ถ้าระบบสมบูรณ์การสื่อสารทางไกล จะมีประสิทธิภาพมากกว่าการประชุมแบบพบปะกัน เพราะจะมีการคุยกันและออกนอกประเด็นน้อยลง

5. สถานภาพทางอำนาจ บางครั้งเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญในการใช้สื่อของแต่ละบุคคล ขณะเดียวกันบางคนก็จะดูดีขึ้นดูน่าเชื่อถือมากขึ้น เมื่อผ่านสื่อหรือกล้องโทรทัศน์ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอนทางไกลแบบ 2 ทางนั้นเป็นการผสมผสานเทคโนโลยีโทรคมนาคม (Telecommunication Technology) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computer Technology) และเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology) เข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม

ในปี พ.ศ. 2495 กรมการฝึกหัดครู ได้ริเริ่มจัดสอนวิชาครูทางไปรษณีย์ จากนั้นในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดโครงการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกโรงเรียน โดยจัดเป็นรายการความรู้ทั่วไปให้กับผู้สนใจที่อยู่ในเมืองและชนบท เมื่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สถาปนาขึ้นในปี พ.ศ. 2522 จึงร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง ออกอากาศให้กับโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจนถึงปี พ.ศ. 2530 จึงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระดับมัธยมศึกษา โดยใช้สื่อคู่มือครู แบบเรียน และสื่อเสริมอื่นๆ จากรายการวิทยุกระจายเสียงความรู้ในเนื้อหาที่เหมาะสมและเมื่อรัฐบาลได้ให้สัมปทานแก่บริษัทชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอน คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ส่งดาวเทียมไทยคม ขึ้นสู่วงโคจรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับบริษัทชินวัตรฯ ดำเนินโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และแพร่ภาพเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน และการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป สำหรับโครงการของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการซึ่งได้ดำเนินการในระยะที่ 1 ไปแล้วนั้น เป็นโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนวังไกลกังวล โดยท่านขวัญแก้ว วัชโรทัย ประธานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและผู้จัดการโรงเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและกลุ่มบริษัทชินวัตรฯ จัดตั้งสถานีผ่านดาวเทียมเพื่อออกอากาศ ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2538 เป็นต้นมา โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน รวมทั้งแก้ปัญหาการขาดแคลนครูระดับมัธยมศึกษาให้แก่ประชาชนในวงกว้าง และเพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การชี้แจงนโยบายทางการศึกษาให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนให้ได้รับทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

8. การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลกยุคปัจจุบัน จากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมมาสู่ยุคสารสนเทศ ทำให้ระบบการศึกษาของไทยต้องเผชิญกับโจทย์ที่ท้าทาย นั่นคือความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้ทันกับโลก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการแข่งขันกับต่างประเทศได้

นโยบายของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นให้มีการเพิ่มรูปแบบการศึกษา ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาให้มีทางเลือกที่หลากหลายโดยให้เน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยขยายบริการ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการบริการการศึกษามากที่สุดจากมาตรการนี้ทำให้มีแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะให้มีการปรับระบบการศึกษา และเน้นให้มีการกระจายการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย หนึ่งในแนวความคิดนั้นก็คือการขยายวิทยาเขตสารสนเทศ (IT Campus) ซึ่งเป็นทางเลือกที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อผลิตบัณฑิตให้ทันต่อความต้องการของประเทศทั้งในเชิงปริมาณและมีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้ปริมาณนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ นอกจากนี้ยังให้สถาบันการศึกษาเพิ่มรูปแบบการศึกษาให้มีทางเลือกที่มีการสอนผ่านสื่อทางไกล เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ คือ (ไพรัช รัชยพงษ์, 2540 : 8 – 9)

1. การกระจายการให้บริการทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มผู้เรียนให้ได้มากที่สุด
2. การเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยตามระบบปกติ
3. การให้การศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้กับประชากรอีกทาง

หนึ่ง

4. การเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนที่มาจาก
หลายหลายสังคม วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจ

2.1 การศึกษาทางไกลของกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2495 กรมการฝึกหัดครู ได้ริเริ่มจัดสอนวิชาชุดครูทางไปรษณีย์ จากนั้น
ในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดโครงการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
นอกโรงเรียน โดยจัดเป็นรายการความรู้ทั่วไปให้กับผู้สนใจที่อยู่ในเมืองและชนบท เมื่อกรมการ
ศึกษาออกโรงเรียนได้สถาปนาขึ้นในปี พ.ศ. 2522 จึงร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์จัดตั้งสถานี
วิทยุเพื่อกระจายเสียงออกอากาศ ให้กับโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจนถึงปี
พ.ศ. 2530 จึงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระดับมัธยมศึกษาโดยใช้สื่อคู่มือครู
แบบเรียน และสื่อเสริมจากรายการวิทยุเสริมความรู้ในเนื้อหาที่เหมาะสม และเมื่อรัฐบาลได้ให้
สัมปทานแก่บริษัทชินวัตรคอมพิวเตอร์แอนด์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ส่งดาวเทียมไทยคมขึ้นสู่อวกาศ
โครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับบริษัทชินวัตรฯ ดำเนินโครงการ
การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และแพร่ภาพเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาใน
โรงเรียน และการศึกษาออกโรงเรียน ตลอดจนให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป โดยได้แยกลักษณะการ
ดำเนินงานเป็น 2 โครงการ คือ

2.1.1 โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิไทยคม ในการบริจาคช่องสัญญาณ
ผ่านดาวเทียม ย่านความถี่ KU-AND 1 ช่อง เพื่อออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
โดยไม่มีโฆษณาตลอด 24 ชั่วโมง

กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินงาน
โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และได้ประกาศจัดตั้ง “ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม”
เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน รายการโทรทัศน์การศึกษาผ่านดาวเทียม
ช่องการศึกษา 1 เริ่มทดลองออกอากาศเป็นครั้งแรก โดยถือฤกษ์โรกาสวันเฉลิมพระชน
พรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันที่ 12 สิงหาคม 2537 เป็นวันออก
อากาศ พื้นที่รับชมรายการได้เลือก 9 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดทดลอง โดยติดตั้ง
อุปกรณ์รับสัญญาณใน 2 ระบบ คือ ระบบรับสัญญาณดาวเทียมผ่านสถานีทวนสัญญาณภาค

พื้นดินของ บริษัท ไอบีซี กลุ่มชินวัตรในระบบกระจายคลื่นหลายช่องสัญญาณ (Multipoint Multichannel Distribution System : MMDS) และระบบรับสัญญาณตรงจากดาวเทียม (Direct-to-Home : DTH) ผลการทดลองทำให้ได้ข้อมูลด้านการรับสัญญาณภาพและเสียงที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงทางด้านเทคนิค และพบว่าผู้ชมส่วนใหญ่พึงพอใจในรูปแบบการศึกษาทางไกลที่นำเสนอค่อนข้างมาก (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538)

2.1.2 โครงการการศึกษาสายสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

โครงการการศึกษาสายสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นโครงการหนึ่งที่กรมสามัญศึกษาจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในส่วนภูมิภาคที่ห่างไกลกันดารให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน และช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนขาดแคลนครู โดยการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านเส้นใยแก้วนำแสง (Optic Fiber) และการสื่อสารดาวเทียม โดยมีโรงเรียนวังไกลกังวลเป็นสถานีถ่ายทอดการเรียนการสอนออกอากาศไปยังโรงเรียนที่เป็นสถานีรับทั่วประเทศ และได้เริ่มดำเนินการออกอากาศ ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2538 เป็นต้นมา

2.2 การศึกษาทางไกลของทบวงมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการสอนทางไกลอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยนเรศวร จะเห็นได้ว่าการสอนผ่านสื่อทางไกลที่ผ่านมา ส่วนมากจะเป็นรูปแบบของการสื่อสารทางเดียวด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้โครงการที่เกิดขึ้นทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยและของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการศึกษาทางไกลที่มีการโต้ตอบระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนได้ทันทีเสมือนอยู่ในห้องเรียน

2.2.1 โครงการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของมหาวิทยาลัยไปในส่วนภูมิภาค

โครงการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของมหาวิทยาลัยไปในส่วนภูมิภาคเรียกอีกอย่างว่า “โครงการวิทยาเขตสารสนเทศ” ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ดำเนินการขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศ
2. การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีขั้นสูง

3. การขยายพื้นที่บริการ

โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนระบบโต้ตอบ 2 ทาง ในการบรรยาย และการสอน ทั้งนี้ อาจจัดให้มีระบบการโต้ตอบโดยใช้สื่อประสมอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และ Internet
2. การบริหารรายวิชา/หลักสูตร จะประกอบด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการการบริหารระบบการสอนทางไกล
3. สร้างคู่มือการเรียนสำหรับนักศึกษาเป็นรายวิชา
4. สร้างระบบการสนับสนุนการเรียนด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
5. สร้างระบบการวัดและประเมินผลการสอนรายวิชาและหลักสูตร
6. วิจัยและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2.2 โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา

เป็นโครงการที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ริเริ่ม โดยพัฒนากระบวนการ การเรียนการสอน ในลักษณะการสื่อสารสองทาง คือ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถถามตอบกันได้โดยตรงทันทีทันใด แม้จะอยู่คนละสถานที่ ตลอดจนสามารถโต้ตอบกันได้จากทางไกล และสามารถทำได้หลาย ๆ จุดพร้อมกัน (Point to Multi-point) มีการใช้ Multimedia ในการสนทนาและอภิปราย เพื่อสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยเฉพาะภูมิภาค ตามนโยบายของรัฐบาลในแผนฉบับที่ 8 ที่เน้นให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการขยายวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ภูมิภาค

โครงการมีระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2539 – 2541 ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 3,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการสร้างทางด่วนสารสนเทศทางการศึกษา และติดตั้งระบบการเรียนการสอนทางไกลในมหาวิทยาลัย / สถาบันหลักที่เป็นแม่ข่ายให้ครบทั้ง 22 แห่ง และในวิทยาเขตลูกข่าย 30 จังหวัด โดยใช้เครือข่ายใยแก้วนำแสง และปรับปรุงเครือข่ายในมหาวิทยาลัยให้สามารถสื่อสารกันได้ระหว่างคณะ ภาควิชา ในแต่ละมหาวิทยาลัย / สถาบันและวิทยาเขต ด้วยเครือข่ายใยแก้วนำแสง เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารข้อมูลวิชาการและการวิจัย รวมทั้งการใช้ทรัพยากรห้องสมุดร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ โดยผ่านเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย และติดตั้งระบบวิดิทัศน์ตามความต้องการ เพื่อให้ให้นัก

ศึกษาสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกวันด้วยตนเองตามความต้องการ (ไพรัช ชัยพงษ์. 2540 : 21)

เป้าหมายโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา มีดังนี้

1. สนับสนุนการกระจายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเร่งให้สามารถรับนักศึกษาได้ในวิทยาเขตสารสนเทศ 30 จังหวัด ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

2. สร้างระบบเครือข่ายสารสนเทศความเร็วสูงเชื่อมโยงมหาวิทยาลัย/สถาบันวิทยาเขตทุกแห่งทั่วประเทศ เรียกว่า ระบบ UNINET

3. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนาเครือข่ายมหาวิทยาลัย (Campus Network) ให้เชื่อมโยงไปสู่

- ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
- ระบบ Internet
- ระบบ Multimedia
- Video on Demand
- Self-study Courseware , CD-ROM
- Computer Assisted Intruction (CAI)

4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา

- วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่
- พัฒนาเทคนิคการออกแบบและการผลิตเอกสารชุดวิชาพร้อมสื่อการเรียนการสอน

สอน

5. พัฒนาให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

- พัฒนาแหล่งทรัพยากรทางปัญญา และสร้างฐานข้อมูลแห่งการเรียนรู้ที่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึง

- จัดโปรแกรมการศึกษา ฝึกอบรมตามความต้องการพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการ

2.3 การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 นับเป็นมหาวิทยาลัยเปิดอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไปเป็นเป้าหมายเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ประสงค์จะได้รับโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงจัดการศึกษาระบบเปิดโดยอาศัยสื่อการสอนทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และไม่จำเป็นต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ เป็นการให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ผู้ประกอบอาชีพอยู่แล้วให้ได้มีโอกาสเพิ่มพูนวิทยฐานะ และเป็นการขยายโอกาสในการศึกษาต่อสำหรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้เปิดสอนทางไกลเป็นครั้งแรกในภาคต้น ปีการศึกษา 2523 – 2524 (ธันวาคม 2523) โดยเปิดรับนักศึกษาที่มีงานทำแล้ว สาขาวิชาที่เปิดสอนมีสามสาขาวิชา คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนเฉพาะชุดวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับทุกสาขาวิชา ในการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกนี้ มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้นประมาณแปดหมื่นคน (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534 : 1) การจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใช้หลักสูตรบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันในรูปของชุดการสอนเรียกว่า “ชุดวิชา” ในแต่ละวิชา จะมีความสมบูรณ์ในตนเอง และแบ่งออกแบบ 15 หน่วย สื่อการเรียนการสอนเน้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก โดยส่งทางไปรษณีย์ และการใช้สื่อชนิดอื่นเสริมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน สื่อที่ใช้ประกอบด้วยเอกสารการสอน แบบฝึกหัด เทปตลับประจำชุดวิชา การศึกษาจากการสอนทางวิทยุและโทรทัศน์ การสอนเสริม และกิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ การจัดโครงสร้างด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเปิดแบบสอนทางไกลยึดหลักบูรณาการวิชาการ (Integration) เป็นพื้นฐานสำคัญ กล่าวคือ มุ่งผสมผสานวิชาการให้เป็นกลุ่มและหมวดหมู่ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนสามารถประมวลและประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้และง่ายต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้การพัฒนาสาขาวิชาที่เปิดสอนยังจัดทำในแนวของการพัฒนาวิชาซึ่งมากกว่าตามแนวสายวิชาการ องค์ประกอบของหลักสูตรจึงแบ่งออกเป็น “ชุดวิชา” (Block System) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปีจะมี 22 – 24 ชุดวิชา (132 – 144 หน่วยกิต)(สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2535 : 3)

2.4 การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นมหาวิทยาลัยในโครงการเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย โดยครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ชัยนาท นครสวรรค์ และอุทัยธานี มหาวิทยาลัยนเรศวรได้เริ่มดำเนินการใช้ระบบการศึกษาทางไกลตามโครงการเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นปีแรก โดยเปิดสอนในระดับปริญญาโท ใน พ.ศ. 2539 มีวิทยาเขต 1 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตพะเยา (เดือนเพ็ญ ชิวพิมาย. 2540 : 3) ในโอกาสต่อไปมหาวิทยาลัยมีนโยบายจะขยายการรับนิสิตปริญญาตรี เพื่อจัดการเรียนการสอนที่ศูนย์วิทยบริการตามจังหวัดต่าง ๆ ด้วย

2.5 การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบในระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี เดิมสถาบันราชภัฏสวนดุสิตผลิตบัณฑิตเฉพาะสาขาวิชาการศึกษาในปัจจุบันได้ขยายการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ โดยได้เปิดสอนโปรแกรมวิชาต่าง ๆ หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในปี พ.ศ. 2540 ได้เปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร M.B.A. โดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย VICTORIA ประเทศแคนาดา ในส่วนของการจัดการศึกษาภาคสมทบนั้น เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่สนใจนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในภาคปกติ ซึ่งสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้ปฏิบัติการกิจในด้านการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบมาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ผ่านมาสถาบันได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการแสวงหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมและการพัฒนาทางเทคโนโลยี ทำให้บุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจเข้าศึกษาในสถาบันสวนดุสิตเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มจะขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดของอาคารสถานที่ และบุคลากรของสถาบันมีจำกัด ทำให้สถาบันประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จึงแสวงหารูปแบบการจัดการศึกษาโดยนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองตอบความต้องการของนักเรียน และบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ โดยได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกสถาบัน (Off – Campus Learning Center) ขึ้น และนำระบบการศึกษาทางไกล (Distance Education) มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยได้เปิดรับนักเรียนนักศึกษาที่สนใจเข้าศึกษาในระบบนี้ รุ่นแรกในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2539

2.6 ระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นับแต่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เริ่มติดตั้งใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์จนเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “นนทรีเน็ต” ได้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายมาโดยตลอดและมีการใช้งานอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเครือข่ายนนทรีช่วยให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัว สะดวก และรวดเร็ว

เครือข่ายคอมพิวเตอร์วิวัฒนาการอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จนกลายเป็นเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อระบบงานหลายๆ ด้าน รวมถึงการศึกษาที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเป็นสำคัญ จึงมีนโยบายพัฒนาและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง โดยการจัดตั้งวิทยาเขตเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่างๆ

จากการที่มหาวิทยาลัยได้ขยายขอบข่ายการศึกษาให้กว้างขวางออกไป จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรและบุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนด้านการเรียนการสอนจำนวนมากด้วยปัจจัยที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น งบประมาณ อาจารย์ผู้สอน จึงได้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายขึ้นมาใช้สำหรับการเรียนการสอนทางไกล โดยนำระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์มาใช้ในการเรียนการสอนร่วมกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ ระบบเครือข่ายการเรียนการสอนทางไกลได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทบวงมหาวิทยาลัย จึงทำให้มหาวิทยาลัยดำเนินการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

พัฒนาการทางด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปมากนโยบายการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย มีความต้องการให้นิสิตทุกคนได้ผ่านการเรียนรู้คอมพิวเตอร์อย่างน้อยในระดับพื้นฐาน นิสิตทุกคนใช้งานเวิร์ดโปรเซสเซอร์เพื่อพิมพ์รายงานพิมพ์เอกสารข้อความต่างๆ ได้ ใช้ตารางคำนวณ (Spread Sheet) ในการคำนวณตัวเลขง่ายๆ ได้ นอก

จากนี้ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในเรื่องการสื่อสารข้อมูล เช่น การใช้อีเมล เป็นต้น

มหาวิทยาลัยจึงได้ลงทุนในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน แต่เนื่องจากหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การดำเนินการในเรื่องการจัดซื้อคอมพิวเตอร์จึงต้องขึ้นอยู่กับหน่วยงานย่อย ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ในส่วนต่างๆ ขององค์กรมีลักษณะหลากหลายยี่ห้อ หลากหลายแบบและรุ่น การใช้คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยจึงมีลักษณะกระจาย

ครั้งเมื่อเทคโนโลยีเครือข่ายเจริญก้าวหน้า ความจำเป็นในการเพิ่มขีดความสามารถต่างๆ ของระบบคอมพิวเตอร์แต่ละระบบที่เชื่อมโยงกันก็มีมากขึ้น การเชื่อมโยงระบบ LAN ภายใน และการเชื่อมระหว่าง LAN มีความจำเป็น จนในที่สุดผลที่ได้จะเป็นระบบเครือข่ายขององค์กร เทคโนโลยีระบบเปิดเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายเพื่อประโยชน์ทางการเรียนการสอนและการบริหารของมหาวิทยาลัย

9. การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2514 เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาวិชาการ และวิชาชีพชั้นสูงทำการวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทำนุบำรุงวัฒนธรรม (ราชกิจจานุเบกษา. 2541 : 90) จัดตั้งขึ้นมาเนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นเวลาต่อเนื่องกันมาช้านาน กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่สอบเข้าไม่ได้มีเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีกลุ่มบุคคลผู้ไม่มีสิทธิที่จะสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น อายุมาก หรือวุฒิการศึกษาเบื้องต้นไม่ตรงกับที่สถาบันต่างๆ กำหนด และไม่อาจมานั่งเรียนตามกำหนดที่สถาบันนั้นๆ บังคับได้ทั้งๆ ที่บุคคลเหล่านั้นมีความสามารถและประสงค์ที่จะศึกษาเล่าเรียน มหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยตลาดวิชา หรือมหาวิทยาลัยเปิดนั้น มาจากแนวคิด 2 แนว คือ (กาญจนา บุญญารักษ์. 2528 : 4)

1. เปิดรับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก แต่อาจกำหนดเกณฑ์การรับเข้าตามความเหมาะสม ไม่มีการกำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำไว้ ใครมีความสามารถเรียนได้ตามหลักสูตรก็สามารถเป็นบัณฑิตได้

2. เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียน โดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก แต่ยังมีการกำหนดคุณวุฒิขั้นต่ำ อาทิ ต้องสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังบังคับโดยตรงหรือทางอ้อมให้มาเข้าฟังคำบรรยายในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี พ.ศ. 2514 นับเป็นพัฒนาการของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวคิดที่สอง หลังจากที่ประเทศประสบปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเรื่องที่เรียนไม่เพียงพอ สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ริเริ่มเสนอพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีลักษณะเป็นตลาดวิชา รับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือกเข้าเรียน ด้วยเหตุผลในการจัดตั้งคือ

1. เพื่อให้การศึกษาแก่ชนทุกชั้น เป็นการสร้างคนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ ความสามารถ
2. เพื่อป้องกันการสูญเสียเงินตราต่างประเทศโดยสะกดกันมิให้นักศึกษาไปหาที่เล่าเรียนในต่างประเทศ
3. เพื่อแก้ปัญหาที่เรียนสำหรับผู้ประสงค์จะศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มุ่งจัดสื่อการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด ชั้นเรียนมีตั้งแต่ขนาดเล็ก บรรจุนักศึกษา 50 คน จนถึงชั้นเรียนขนาดใหญ่เกิน 1,000 คนขึ้นไป เพื่อให้การเรียนในชั้นเรียนมีคุณภาพ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงต้องนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในชั้นเรียนขนาดใหญ่ เช่น โทรทัศน์วงจรปิด เครื่องฉาย เครื่องเสียง วัสดุการศึกษา ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอาจมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้ประมาณร้อยละ 70 – 80 ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนนั้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการพัฒนาระบบการสอนทางไกลมาใช้ เช่น สื่อการเรียนการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ คือ ตำรา และคู่มือนักศึกษา การสอนทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และจัดโครงการสอนเสริมในส่วนภูมิภาค ซึ่งเรียกว่าศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาค อีกแห่ง วิธีการศึกษามีทั้งการบรรยายในชั้นเรียน การศึกษาจากตำราที่บ้าน การฟังหรือ

ชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ควบคู่กันไป หรือเข้าศึกษา ณ ศูนย์บริการวิชาการที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ จะเห็นได้ว่าโดยความเป็นจริงแล้วแนวโน้มพัฒนาโดยส่วนรวมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ยังไม่เข้าสู่ระบบมหาวิทยาลัยเปิดอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดให้มีชั้นเรียนทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความชำนาญในลักษณะการสอนตามวิธีการที่เป็นอยู่นี้มาตั้งแต่เริ่มต้น นักศึกษาเคยชินกับการมีชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ หากจะให้เปลี่ยนการสอนเป็นแบบไม่มีชั้นเรียนและใช้สื่อการสอนประเภทอื่นก็อาจจะเกิดความยุ่งยากและสูญเสียเปล่า

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ยึดหลักในการเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา จึงมีนโยบายที่จะขยายโอกาสทางการศึกษา และความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Access and Equity) ไปสู่ภูมิภาคเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน และเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐและทบวงมหาวิทยาลัยตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) และระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) โดยมหาวิทยาลัยได้ขยายห้องเรียนไปสู่ภูมิภาค จัดตั้งสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติส่วนภูมิภาคขึ้นมีหลักการ เหตุผล และความจำเป็น คือ

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตระหนักถึงบทบาทในการทำหน้าที่ให้การศึกษาเพื่อเร่งผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. การจัดตั้งสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ส่วนภูมิภาคที่กระจายไปในส่วนต่างๆ ของประเทศ นอกจากจะเป็นการรองรับนโยบายของรัฐบาลที่มีแผนขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี ซึ่งเมื่อนโยบายนี้มีผลในทางปฏิบัติจะทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยมหาวิทยาลัยในระบบปิดที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดจะไม่สามารถรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นนี้ได้ ประกอบกับในปัจจุบันได้มีกระแสเรียกร้องจากประชาชนในส่วนภูมิภาคให้ตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น แต่การตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่แต่ละแห่งรัฐจะต้องใช้งบประมาณสนับสนุนเป็นจำนวนมาก และยังมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่จะทำหน้าที่สอนอีกด้วย การตั้งสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติในลักษณะของการ

ขยายห้องเรียนจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนสถานที่เรียนในระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี

3. การเปิดสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติในส่วนภูมิภาคนี้ เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแบบตลาดวิชาที่มุ่งสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับปวงชนชาวไทยโดยปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากการตั้งรับอยู่ในส่วนกลางเป็นการจัดการศึกษาที่รุกเข้าถึงประชาชนในส่วนภูมิภาคซึ่งจะทำให้ผู้ที่อยู่ห่างไกลสามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยได้รับความสะดวกสบายและบริการต่างๆ เช่นเดียวกับผู้ที่ศึกษาอยู่ในส่วนกลางทุกประการ การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ทรัพยากรมนุษย์ที่อยู่ในส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและกำลังสำคัญในการรองรับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังขยายตัวจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสอนในระดับปริญญาโท ภาคพิเศษในส่วนภูมิภาค 13 แห่ง คือ สาขาวิทยบริการจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดนครพนม จังหวัดแพร่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลพบุรี จังหวัดตรัง และวิทยาเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

สำหรับระบบการเรียนการสอนของสาขาวิทยบริการนั้น มหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้เทคโนโลยี ถ่ายทอดสัญญาณผ่านดาวเทียมและทางเคเบิลใยแก้ว โดยใช้ระบบ Video Conference แต่ละจังหวัดสามารถสลับกันเป็นแม่ข่ายและสื่อสารกันได้โดยตรง

ในระบบการสื่อสารนี้นักศึกษาที่เรียนรู้ในห้องเรียนสามารถสอบถามและขอคำแนะนำเกี่ยวกับการบรรยายได้จากห้องเรียน หรืออาจใช้โทรศัพท์ โทรสาร โดยอาจารย์และนักศึกษาสามารถสื่อสารกันได้ในลักษณะของ Two Way Communication สำหรับการสอนในระดับปริญญาตรี นอกจากนักศึกษาจะได้ฟังการบรรยายผ่านดาวเทียมแล้วมหาวิทยาลัยยังได้จัดให้อาจารย์ผู้สอนเดินทางหมุนเวียนไปบรรยายสรุป ณ สาขาวิทยบริการในส่วนภูมิภาคเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิด รวมทั้งรับข้อแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนอีกด้วย

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้จัดห้องสมุดไว้ที่สาขาวิทยบริการทุกแห่ง ซึ่งมีตำรา หนังสือ และวารสารต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้บริการและยังมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย

มาใช้เป็นสื่อกลางในการให้บริการสืบค้นสารนิเทศทางไกลจากห้องสมุดส่วนกลางที่กรุงเทพฯ พร้อมทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารใหญ่ที่สุดในโลก โดยเชื่อมโยงเครือข่ายจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เข้ากับเครือข่ายอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หลักสูตรปริญญาตรีที่เปิดสอนในส่วนภูมิภาค มี 4 สาขาวิชา คือ

1. หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
2. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
3. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน
4. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ

หลักสูตรปริญญาโทที่เปิดสอนในส่วนภูมิภาค มี 4 สาขาวิชา คือ

1. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
3. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
4. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถมยา วังเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทางการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยประชากรในการศึกษาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ข่าย (วิทยาเขตหาดใหญ่) และนักศึกษามหาวิทยาลัยลูกข่าย (วิทยาเขตตรัง) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลักสูตรบริหารธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพื้นฐานในปีที่ 1 และ 2 ใน ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 รวมทั้งสิ้น 11 วิชา

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อระบบการเรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทางแตกต่างกันไปตามแต่ละรายวิชา แต่อาจกล่าวโดยรวมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ดี นักศึกษาทั้งสองวิทยาเขตมีความเห็นเหมือนกันว่าพอใจที่จะมีการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนปกติมากกว่า ในส่วนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า

รายวิชา หลักการตลาด หลักการจัดการธุรกิจ พืชชนิดเชิงเส้น และการเงินธุรกิจ นักศึกษา วิทยาเขตแม่ข่ายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาวิทยาเขตลูกข่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่นักศึกษาวิทยาเขตลูกข่ายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาวิทยาเขตแม่ข่ายในรายวิชา คณิตศาสตร์ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ หลักการบัญชี 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มรายวิชา จิตวิทยาทั่วไป การฝึกและพูดภาษาไทย รากฐาน คณิตศาสตร์ และหลักเศรษฐศาสตร์ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

รัศมี พรตเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการเรียนการสอนทางไกล จากการวิจัยเรื่องนี้ มีสาระสำคัญที่พบว่า

1. นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกสาขาวิทยบริการ และทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระบบการเรียนการสอนทางไกล ไม่มีความแตกต่างกับการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ที่ผู้บรรยายกับผู้เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน
2. นักศึกษาปริญญาโทส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการศึกษาการเรียนการสอนทางไกล นั้นเหมาะสมดีอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้สื่อผ่านโทรทัศน์ การใช้ตำรา ห้องสมุด การมีอาจารย์ผู้ช่วยและผู้ช่วยอาจารย์
3. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ในการเรียนการสอนทางไกลส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบสัญญาณและความล่าช้าของตำราที่ส่งมาไม่ทันความต้องการของนักศึกษา
4. นักศึกษาปริญญาโท ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้บรรยายมีความพร้อมในด้านวิชาการ และมีความสามารถที่จะใช้สื่อได้เหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. เกี่ยวกับเรื่องการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการเรียนการสอนยังมีอุปสรรคบางประการ เช่น นักศึกษายังใช้ไม่เป็น จำนวนเครื่องมีน้อย และยังไม่มีความรู้ในด้านการศึกษาเพียงพอสำหรับนักศึกษา
6. เกี่ยวกับเรื่องห้องสมุดยังขาดตำราที่นักศึกษาต้องการ และการอำนวยความสะดวกยังไม่ดีพอ

ปัญญา ศิริโรจน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลจากอาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ศึกษาความต้องการในการลดปัญหา รวมทั้งการศึกษเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษาตามคณะที่ศึกษา สมมติฐานในการวิจัยประกอบด้วย ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาตรี ในแต่ละสาขาวิทยบริการ เฉลิมพระเกียรติแตกต่างกันความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาตรีแตกต่างกันตามคณะที่ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลในภาค 1 ปีการศึกษา 2542 ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติประชากรในการศึกษาประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 163 คน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านสื่อการเรียนการสอนทางไกล 50 คน นักศึกษาระดับปริญญาโท 5,847 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี 12,596 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อาจารย์ 100 คน เจ้าหน้าที่ 50 คน นักศึกษาระดับปริญญาโท 800 คน ระดับปริญญาตรี 600 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา โดยการสุ่มอย่างง่าย แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสาขา และใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้รับข้อมูลกลับคืนมาจากอาจารย์ ร้อยละ 91.0 จากเจ้าหน้าที่ร้อยละ 86.0 จากนักศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 82.3 และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 88.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ตัวแปรทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษาระดับปริญญาโท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ผล

การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า สภาพปัญหาของสาขานครราชสีมา แตกต่างจาก สาขาปราจีนบุรี

3. สภาพปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่แตกต่างกัน ตามสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ

4. ความต้องการลดปัญหาของอาจารย์มุ่งเน้นในเรื่องการขาดความรู้ในการผลิตสื่อ บุคลากรและหน่วยงานในการช่วยผลิต งบประมาณ รวมทั้งการสร้างบทเรียนบนอินเทอร์เน็ต สำหรับเจ้าหน้าที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงาน และต้องการอุปกรณ์สำรอง

5. ความต้องการลดปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาโทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านห้องสมุด ด้านอินเทอร์เน็ต ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบการเรียน และ ด้านระบบการสอนสองทาง

6. ความต้องการลดปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการเรียน ห้องสมุดและระบบอินเทอร์เน็ต วิทยุการศึกษา โทรศัพท์เพื่อการศึกษา แอพบนันท์กึ่งเสียง และวีดิทัศน์

7. ความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาโทอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามคะแนนผลการทดสอบรายคู่พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ต่างจากคณะรัฐศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ นอกจากนี้ยังพบความแตกต่าง ระหว่างการศึกษาศาสตร์กับคณะรัฐศาสตร์ด้วย

8. ความพึงพอใจในการสื่อการเรียนการสอนทางไกลของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับปานกลาง และไม่พบความแตกต่างตามคณะ

สุรกุล เจนอบรม (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาถึงความต้องการและความสนใจ ด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการไทย ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่สนใจศึกษา ต่อระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ เหตุผลของความต้องการศึกษา ต่อเพราะเห็นว่าปริญญาบัตรยังคงมีความจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในชีวิตราชการ และค่านิยมสังคมไทยยังเน้นความสำคัญของปริญญาบัตรมากกว่าประสบการณ์ ส่วนสาเหตุที่เป็น อุปสรรคของการศึกษาความรู้เพิ่มเติมนั้นข้าราชการให้ความเห็นว่า เนื่องจากเวลาเรียนส่วนใหญ่ตรงกับเวลาทำงาน มีเวลาพอ มีภาระทั้งที่ทำงานและที่บ้านมาก ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป และหน่วยงานไม่มีงบประมาณสนับสนุน

ครอส และแวลเลย์ (1982 : 128-130, 1982) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อ พบว่า อายุ เพศ และสถานภาพทางสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนต่อของผู้ใหญ่

มอร์สเดน และสมาร์ท (1974 : 83-89) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ว่าผู้ที่มีอายุน้อยมีความต้องการในการเข้าเรียนด้านการติดต่อกับผู้อื่นสูง ส่วนเพศชายมีความต้องการศึกษาด้านการทำตามความคาดหวังของผู้อื่นสูง และเพศหญิงมาเรียนเพราะต้องการความรู้

อุทุมพร ทองอุไทย (2523 : 63 – 72) ได้ศึกษาถึงความมุ่งหวังในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ทำงาน และกลุ่มครู โดยใช้สัดส่วนประมาณร้อยละ 10 ของประชากรเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ตัวแปรมี 5 ตัว คือ ตัวแปรด้านความหมายของการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาด้านความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ด้านลักษณะความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษาด้านลักษณะแผนการดำเนินชีวิต และด้านความยากน้อยในการสนับสนุนทางด้านการเงิน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน นักศึกษา ผู้ทำงาน และครู ประมาณร้อยละ 49 ให้ความสำคัญต่อการศึกษามากที่สุด ร้อยละ 43 ต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 57 คาดว่าคนจะสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ร้อยละ 68 ตั้งใจที่จะทำงานและเรียนพร้อมกัน และร้อยละ 24 เห็นว่าตนมีการสนับสนุนทางด้านการเงินเพื่อการศึกษาต่อ

สุนีย์ ช่างเจริญ (2527 : 2) ได้ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เข้าใหม่ในปีการศึกษา 2527 พบว่าศึกษาสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นชายมากกว่าหญิงมีอายุระหว่าง 20 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.1 มีอายุระหว่าง 25 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.1 มีอายุระหว่าง 30 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.1 และอายุมากกว่า 34 ปี มีเพียงร้อยละ 0.7 นักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 ทำงานมาไม่เกิน 5 ปี นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในสถาบันส่วนใหญ่ต้องการความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ในการทำงานและชีวิตจริง

จิรภรณ์ กาญจนไพบูลย์กุล (2528 : 27) ได้ศึกษาลักษณะเฉพาะของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เข้าใหม่พบลักษณะที่เด่นชัดของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีงานทำยังอยู่ในอุปการะของบิดามารดา และ

เพียงจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมาได้ประมาณ 1 – 3 ปีเท่านั้น นักศึกษาเหล่านี้มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดในภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ บิดามารดามีฐานะที่นับว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาของสถาบันเป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่เป็นโสด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วจึงเข้าศึกษาต่อทันที และคุณสมบัติของนักศึกษาแต่ละคนมีความหลากหลายในสาขาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรี พื้นฐานเดิมระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนในระดับปริญญาโทยกเว้นนักศึกษาคณะพัฒนาการเศรษฐกิจที่ส่วนใหญ่มีพื้นฐานเดิมตรงกับสาขาที่เรียนในระดับปริญญาโท

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา (2536 : 32 – 34) กล่าวถึงเหตุจูงใจในการศึกษาว่า เหตุจูงใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส ในวัยเด็กส่วนใหญ่จะเรียนเพราะพ่อแม่ให้เรียน หรือเรียนตามเพื่อน ถ้าเป็นวัยรุ่นตอนปลาย และวัยที่กำลังเข้าสู่ผู้ใหญ่ตอนต้น คือ อายุระหว่าง 16 – 25 ปี ก็อาจจะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการเรียนไปอีกแบบหนึ่ง เพราะผู้ที่อยู่ในวัยนี้ เริ่มจะมองเห็นแนวทางชีวิต ซึ่งเห็นได้จากบุคคลรอบข้าง บางคนอาจจะเริ่มมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการะของครอบครัวด้านต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง และอาจได้พบเห็นปัญหาชีวิตครอบครัว จากครอบครัวของตนเอง เพื่อน ญาติพี่น้องหรือผู้ใกล้ชิดอื่นๆ ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวโน้มเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น การเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญ คือ ต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบที่จะทำด้วย เป็นต้น บางครั้งการเลือกสาขาวิชาต่างๆ ของเด็กวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับคำแนะนำพ่อแม่พี่น้องและเพื่อน เพราะการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของคนไทย ไม่ค่อยจะเปิดโอกาสให้บุตรหลานมีโอกาสได้ตัดสินใจด้วยตนเอง พ่อแม่ญาติพี่น้องบางคนมีค่านิยมเก่าๆ ว่าการเรียนระดับมหาวิทยาลัย เท่านั้นที่ทำให้บุตรหลานได้งานดีๆ ทำ มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เชิดหน้าชูตาของพ่อแม่ วงศ์ตระกูล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ในเรื่องการสนับสนุนของครอบครัวนี้ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักจะพยายามส่งบุตรหลานให้ได้เรียนถึงระดับสูงสุดเท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้ อาจเรียนจนถึงระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ส่วนครอบครัวใดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่อาจส่งบุตรหลานให้เรียนระดับอุดมศึกษาได้ ก็จำเป็นต้องให้ออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวก่อน เมื่อมีโอกาสในภายหน้า และมีความสนใจจึงกลับเข้ามาศึกษาต่อ ในการเข้าศึกษาของกลุ่มหลังนี้มักมีความ

แตกต่างจากกลุ่มแรก กล่าวคือ คนกลุ่มหลังนี้มักจะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย

ดาเคนวัลด์ (1982) ได้กล่าวถึงเหตุผลในการเรียนของผู้ใหญ่ว่า เพื่อปรับปรุงการทำงานหรือความก้าวหน้าในอาชีพและเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพหรือความพึงพอใจ

ฮูล. (1961 : 15 – 16) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 พบว่าผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจที่ต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. มาเรียนอย่างมีเป้าหมาย (Goal Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ หรือมาเรียนอย่างมีความหมาย โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือในชีวิตประจำวัน

2. มาเรียนเพื่อต้องการเข้าร่วมกิจกรรม (Activity Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือต้องการมีเพื่อนหรือเพื่อจัดความเหงา โดยมีได้หวังที่จะนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

3. มาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะมีใจรักเรียนต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยมีได้หวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

ดาเคนวัลด์ และเมอร์เรียม (1982 : 128 – 130) ได้ศึกษาเหตุผลการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ ทั้งที่กำลังจะเข้าเรียนและที่กำลังเรียนอยู่ โดยได้แบ่งเหตุผลในการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ออกเป็น 9 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge Goal)
2. ด้านส่วนตัว (Personal Goal)
3. ด้านชุมชน (Community Goal)
4. ด้านศาสนา (Religious Goal)
5. ด้านสังคม (Social Goal)
6. ด้านการหลีกเลี่ยงจากสภาพที่เป็นอยู่ (Escape Goal)
7. ด้านการทำตามกฎระเบียบ (Obligation Stimulation)

8. ด้านเพื่อทำหน้าที่ให้ดีขึ้น (Personal Fulfilment Goal) และ

9. ด้านเพื่อความรู้ในเชิงวัฒนธรรม (Cultural Knowledge Goal)

บอสเชียร์ (1971 : 3 – 26) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ในประเทศแคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา โดยได้สร้างเครื่องมือหรือแบบวัดการเข้าเรียนต่อ (Educational Participation Scale หรือ EPS) และนำไปทำการศึกษเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในประเทศดังกล่าว โดยแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 6 ด้านคือ

1. การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น (Social Relationships)
2. การทำตามความคาดหวังของผู้อื่น (External Expectation)
3. การประกอบอาชีพ (Professional Advancement)
4. การหลีกเลี่ยงจากสภาพที่เป็นอยู่ (Escape Stimulation)
5. การนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน (Social Welfare)
6. การเรียนเพื่อรู้ (Cognitive Interest)

มอร์สเดนและสมาร์ท (1974 : 83 – 84) ได้ศึกษาสาเหตุการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 626 คน ผู้เรียนแต่ละคนเรียนสำเร็จหลักสูตร (Educational Participation) และให้เรียงลำดับเหตุผลการเข้าร่วมประชุมกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นไปได้ 48 ข้อ ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า เกินกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเขาไม่ได้คิดจุดประสงค์ 9% ตอบว่าเพื่อให้รู้จักสร้างหรือปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อีก 9% มาเรียนเพื่อที่จะหนีกิจกรรมประจำวันอีก 6% หนีความน่าเบื่อจากชีวิตประจำวัน

โรเซ็นเบิร์ก และคณะ (1977 : 215 – 216) ทำการวิจัยเรื่อง ค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมที่สำคัญมิได้อยู่ที่การมีรายได้ และเกียรติภูมิสูงเท่านั้น แต่อยู่ที่ความพอใจด้านอื่นๆ อีก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถ และความถนัดพิเศษ เป็นงานที่มีรายได้ดี เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะอยู่กับสิ่งของ เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เต็มที่ ทำให้มีเกียรติและสถานภาพทางสังคมสูง การมีอนาคตที่มั่นคง ปลอดภัย เปิดโอกาสให้มีอิสระอย่างเต็มที่ มีโอกาสได้ใช้ภาวะผู้นำและได้ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

รัตนา พุ่มไพศาล (2521 : 33 – 34) ได้สำรวจความต้องการในการเรียนในสถานศึกษาของผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้ใหญ่เข้าเรียนต่อมีความต้องการตามลำดับดังนี้ ต้องการความรู้ในเรื่องต่างๆ ไป เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพอใจ เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน เพื่อต้องการเป็นพ่อแม่ที่ดี เพื่อหางานใหม่ เพื่อต้องการประกาศนียบัตรหรือปริญญา เพื่อต้องการเข้าใจปัญหาสังคม เพื่อต้องการความรู้สึกเป็นเจ้าของ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาส่วนตัว และเพื่อยกระดับการศึกษา

ณรงค์ เทียนสง (2526 : 24) ได้ศึกษาเหตุผลที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนต่อ ในสถานศึกษาพบว่าผู้ใหญ่มีเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อสร้างอนาคต เพื่อยกสถานภาพชีวิตของคนให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มความก้าวหน้า และเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการเป็นคนฉลาดเหมือนคนอื่น และต้องการเรียนให้สูงขึ้น

โสมอุษา เลี้ยงถนอม (2528 : 222) ได้ศึกษาเหตุจูงใจและความต้องการของผู้เรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ คือ ต้องการมีความรู้และต้องการเรียนรู้ต่อในชั้นสูงต่อไป

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพและความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรีใหม่ ปีการศึกษา 2522 คณะครุศาสตร์ จำนวน 345 คน ผลการวิจัยพบว่านิสิตได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย 5 ประการแรกไว้ดังนี้ คือ หาความรู้ให้มากที่สุด นำความรู้ไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับสังคม หาประสบการณ์และเรียนให้สำเร็จ

นอกจากจุดมุ่งหมายหลักที่นิสิตแสดงออกมานี้แล้ว จุดมุ่งหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ก็อาจมีหลายประการ เช่น ความนิยมในปริญญา ความยกย่องในสังคม โอกาสในการทำงาน ความต้องการของครอบครัว

ยนต์ ชุ่มยิ้ม (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์กรประกอบที่เป็นแรงจูงใจให้เลือกเรียนครู ของนักศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม และวิทยาลัยครูกาญจนบุรี จำนวน 800 คน ผลการวิจัยพบว่าองค์กรประกอบที่เป็นแรงจูงใจในระดับสูง คือ องค์กรประกอบที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงานและองค์กรประกอบที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษา ส่วนองค์กรประกอบที่เป็นแรงจูงใจในระดับต่ำ คือ องค์กรประกอบที่เกี่ยวข้องกับครู อาจารย์ สถานที่เรียน สังคม และองค์กรประกอบ

ที่เกิดจากบิดามารดาหรือญาติ นอกจากนั้นผลการวิจัยเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักศึกษา พบว่านักศึกษาชายหญิงและนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเข้าเรียนแตกต่างกัน มีลักษณะแรงจูงใจในการเลือกเรียนครูไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่านักศึกษาหญิงจะมีลักษณะแรงจูงใจในการเลือกเรียนสูงกว่านักศึกษาชาย

อักรชิต ทีฆะทิพย์สกุล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจของบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2529 จำนวน 410 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความต้องการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ต้องการความรู้ใหม่ๆ มาใช้งานที่จะปฏิบัติต่อไป และต้องการความรู้วิชาการใหม่ๆ ที่ทันสมัย

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา ต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ผลดังนี้

2.1 แรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา ระหว่างนิสิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.2 แรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาระหว่างนิสิตชาย กับนิสิตหญิงนิสิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตมาแล้ว ไม่เกิน 3 ปี กับมากกว่า 3 ปี นิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรปริญญาบัณฑิต น้อยกว่า 3.00 กับตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป นิสิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน และนิสิตที่มีงานทำ กับไม่มีงานทำ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. นิสิตทั้ง 13 ภาควิชา มีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับที่ละคู่พบว่า นิสิตภาควิชาพลศึกษา กับนิสิตภาควิชาการศึกษานอกระบบ โรงเรียนนิสิตภาคมัธยมศึกษา (มนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์) กับนิสิตภาควิชาพลศึกษาและ

นิสิตภาคมัธยมศึกษา (มนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์) กับนิสิตภาควิชาประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. ตัวประกอบที่สำคัญที่เกี่ยวกับแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา ต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมี 8 ตัวประกอบ คือ (1) คุณภาพของอาจารย์และการจัดการศึกษา (2) ความต้องการปริญญาโทบัณฑิต (3) สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของสังคม (4) ความรู้ (5) สาขาวิชาที่นิสิตมีความสามารถเรียนสำเร็จได้ (6) สาขาที่มีความสามารถนำไปใช้ (7) สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของนิสิต และ (8) เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย ตัวประกอบเหล่านี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาได้ร้อยละ 42.6

สุรกุล เจนอบรม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาถึงความต้องการและความสนใจด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการไทย ได้ดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามกับข้าราชการ 5 กระทรวง เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง กระทรวงละ 2 กรมๆ ละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่ สนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ เหตุผลของความต้องการศึกษาต่อเพราะเห็นว่าปริญญาบัตรยังคงมีความจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในชีวิตข้าราชการและคำนิยมในสังคมไทยยังเน้นความสำคัญของปริญญามากกว่าประสบการณ์ ข้าราชการจำนวนมากถึง 804 คน ต่างเห็นว่าจะต้องหาความรู้เพิ่มเติม เพราะยังมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงานราชการ จึงมีความยินดีสนใจที่จะเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการและอื่นๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีขึ้น เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการ

สำหรับมูลเหตุที่เป็นแรงจูงใจให้ข้าราชการขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สิ่งสำคัญคือ ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าในงานที่ทำอยู่ เพื่อยกระดับตัวเอง เพราะอยากรู้ เพื่อให้เข้ากับมาตรฐานที่หน่วยงานต้องการ เรียนเพราะชอบเรียน เพื่อต้องการแก้ปัญหาบางเรื่อง เพื่อต้องการหาบุคลากรใหม่ๆ ที่เป็นพลเมืองดี และเพื่อให้ได้ปริญญาบัตร ส่วนสาเหตุที่เป็นอุปสรรคของการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนั้น ข้าราชการให้ความเห็นว่า เนื่องจากเวลาเรียนส่วนใหญ่ตรงกับเวลาทำงานไม่มีเวลาพอ มีภาระทั้งที่ทำงานและที่บ้านมาก ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป และหน่วยงานไม่มีงบประมาณสนับสนุน

สรุปได้ว่า การศึกษาทางไกลเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแบบมหาวิทยาลัยออนไลน์ อันจะสร้างโอกาสและเอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและสร้างโอกาสทางหน้าที่การงาน รวมทั้งสร้างรายได้ให้กับตนเอง โดยการศึกษาาระบบทางไกลที่ไม่จำกัดสถานที่เรียนและไม่จำกัดเวลาเรียน อันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาในระบบทางไกล และตัดสินใจเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบดังกล่าว โดยผู้วิจัยขอสรุปเป็นเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การวิจัยต่อไปจากการค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ข้างต้นว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโทในระบบทางไกล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงนำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษาในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้กำลังเรียนปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 4,420 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลที่กำลังเรียนปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 354 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1.การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยเปิดตารางตามแบบของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ศิริรัตน์ สุวรรณวงศ์ . 2538 : 235) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 354 คน

2.การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เลือกวิธีตามแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบนี้จะทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มพวกในอัตราส่วนที่เท่ากัน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 43)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษาที่ 2544

สาขาวิทยบริการ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
นครศรีธรรมราช	237	19
ปราจีนบุรี	385	31
อุทัยธานี	230	18
อำนาจเจริญ	129	10
บางนา	276	22
แพร่	345	28
นครราชสีมา	361	29
นครพนม	58	5
สุโขทัย	534	43
ขอนแก่น	648	52
ศรีสะเกษ	490	39
ลพบุรี	410	33
ตรัง	317	25
รวม	4,420	354

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

2.1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมคำถามวิจัยและตัวแปรทุกด้านที่กำหนดไว้

2.3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมด้านเนื้อหาและตัวแปรอิสระที่ต้องการจะศึกษาในแต่ละข้อ

2.4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท กรรมการปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ

2.5. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาโททางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 30 คน ผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีดังนี้

- ปัจจัยทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7997
- ปัจจัยทางการเมือง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9110
- ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7958

2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการปริญญาโท ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 114-144) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณค่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนของแบบสอบถามดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมากที่สุด

- คะแนน 4 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

- 1.ขอหนังสือแนะนำตัวเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ถึง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2.นำหนังสือแนะนำตัวไปยังบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่งถึง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 3.ดำเนินการแจกแบบสอบถาม แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 4.ติดตามเก็บแบบสอบถามคืน จากนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 5.ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา มาแปลความหมายตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (1981 : 182) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหงน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำร้อยละ

1.2 การหาค่าเฉลี่ยจากสูตรของ ริชาร์ดและปีเตอร์ (Richard and Peter. 1979 : 31) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Best. 1981 : 218) ดังนี้

$$\text{สูตร } S = \sqrt{\frac{n(\sum x^2 - (\sum x)^2)}{n(n-1)}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของค่ายกกำลังสองของข้อมูลดิบ

$(\sum x)^2$ แทน ค่าของ $\sum x$ ยกกำลังสอง

n แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ค่าความถี่ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง คือ การทดสอบค่าไค-สแควร์ เพื่อการทดสอบ (The Chi-square test for independence) (ชูศรี วงศ์รัตน์.2541:313)

$$\text{สูตร } \chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \left[\frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} \right]$$

χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

O_{ij} แทน ความถี่ที่สังเกตได้ในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

E_{ij} แทน ความถี่ที่ควรจะเป็นในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

r แทน จำนวนแถว

c แทน จำนวนสดมภ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่าไค-สแควร์
p	แทน	ความน่าจะเป็น
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 ราย ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางสังคมที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 3 ปัจจัยทางการเมืองที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 4 ปัจจัยทางการเศรษฐกิจที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 5 ร้อยละของปัจจัยทางสังคมที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 6 ร้อยละของปัจจัยทางการเมืองที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 7 ร้อยละของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 8 การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 9 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 10 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามแบบการวิจัยที่ได้กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

ความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏในตาราง ตาราง 2 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	202	57.1
หญิง	152	42.9
รวม	354	100
อายุ (ปี)		
21 – 30	133	37.6
31 – 40	136	38.4
41 – 50	71	20.1
51 – 60	14	4.0
รวม	354	100
อาชีพ		
รับราชการ	213	60.2
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	7.3
พนักงานบริษัทเอกชน	64	18.1
ว่างงาน	4	1.1
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	37	10.5
อื่นๆ	10	2.8
รวม	354	100

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ผู้แนะนำให้เลือกเรียนระดับปริญญาโท		
ณ สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง		
เพื่อน	75	21.2
พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง	17	4.8
ตัวเอง	172	48.6
สื่อประชาสัมพันธ์	28	7.9
ความศรัทธาและความมีชื่อเสียง	52	14.7
ของมหาวิทยาลัย		
อื่นๆ	10	2.8
รวม	354	100

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย(ร้อยละ 57.1) และ(ร้อยละ 42.9) เป็นเพศหญิง กลุ่มตัวอย่าง(ร้อยละ 38.4) มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 37.6) กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง(ร้อยละ 60.2) ประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 18.1) และประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 10.5) สำหรับผู้ที่แนะนำให้เลือกเรียนในระดับปริญญาโท ณ สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่าง(ร้อยละ 48.6) ตอบว่าตนเองมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อน และความศรัทธาและความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 21.2 และ 14.7 ตามลำดับ) ตาราง 3 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาหลักสูตร และสาขาวิทยบริการที่กำลังศึกษาอยู่

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สาขาที่ศึกษา		
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	114	32.2
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา	91	25.7
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน	3	0.9
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์	146	41.2
รวม	354	100

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิทยบริการที่ศึกษา		
นครศรีธรรมราช	19	5.4
ปราจีนบุรี	31	8.8
อุทัยธานี	18	5.1
อำนาจเจริญ	10	2.8
บางนา	22	6.2
แพร่	28	7.9
นครราชสีมา	29	8.2
นครพนม	5	1.4
สุโขทัย	43	12.1
ขอนแก่น	52	14.7
ศรีสะเกษ	39	11.0
ลพบุรี	33	9.3
ตรัง	25	7.1
รวม	354	100

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาทางไกลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์(ร้อยละ 41.2)มากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 32.2) หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา (ร้อยละ 25.7) และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ และเป็นนักศึกษาทางไกล สาขาวิทยบริการขอนแก่น (ร้อยละ 14.7) มากที่สุด รองลงมาได้แก่จังหวัดศรีสะเกษ (ร้อยละ 11) และน้อยที่สุดที่สาขาวิทยบริการนครพนม (ร้อยละ 1.4)

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางสังคม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม	3.85	0.85	มาก
2. เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	4.55	0.59	มากที่สุด
3. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.23	0.70	มาก
4. เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน	4.51	0.63	มากที่สุด
5. เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง	4.77	0.46	มากที่สุด
6. เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น	4.58	0.59	มากที่สุด
7. เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม	3.07	1.21	ปานกลาง
8. ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้น	3.89	0.83	มาก
9. เป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชน	3.15	0.94	ปานกลาง
10. สถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.07	0.71	มาก
11. การยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย	4.09	0.70	มาก
รวม	2.83	0.36	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$ S.D = 0.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัว

อย่างเห็นด้วยมากที่สุดในด้านเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ($\bar{X} = 4.51$ S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.58, $\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.59, $\bar{X} = 4.51$ S.D. = 0.63 ตามลำดับ) ส่วนที่เห็นด้วยมากได้แก่ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมกันในสังคม การยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย สถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ให้มากขึ้น และ ต้องการได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ให้มากขึ้น และต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 4.2$ S.D. = 0.70, $\bar{X} = 4.09$ S.D. = 0.70, $\bar{X} = 4.07$ S.D. = 0.71, $\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.83 และ $\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.86 ตามลำดับ) ส่วนที่มีความเห็นในระดับปานกลางได้แก่ ค่านิยมของบุคคลในองค์กรชุมชน และเพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือ ย้ายงานจากหน้าที่เดิม ($\bar{X} = 3.15$ S.D. = 0.94 และ $\bar{X} = 3.07$ S.D. = 1.21 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางการเมือง)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น	2.89	1.32	ปานกลาง
2. ต้องการใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง	2.38	1.19	น้อย
3. ต้องการใช้วุฒิเพื่อเกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง	2.32	1.21	น้อย
4. ต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง	2.01	1.09	น้อย
5. คำนิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง	3.06	1.25	ปานกลาง
6. การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย	2.97	1.16	ปานกลาง
7. การมีโอกาสนในการทำงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน	2.72	1.18	ปานกลาง
8. การมีนักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก	2.57	1.14	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางการเมือง)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. การที่มีนักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถ สำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว	2.35	1.10	น้อย
10. การที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัย คล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป	2.83	1.13	ปานกลาง
รวม	1.74	0.68	น้อย

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.74$ S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดได้แก่ ค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย ต้องการให้วุฒิจากมหาวิทยาลัยใช้ในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น การที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป การมีโอกาสนำผลงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน และเพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม ($\bar{X} = 3.06$ S.D.=1.25, $\bar{X} = 2.97$ S.D.=1.16, $\bar{X} = 2.89$ S.D.=1.32, $\bar{X} = 2.83$ S.D.=1.13, $\bar{X} = 2.73$ S.D.=1.18, และ $\bar{X} = 2.57$ S.D.=1.14 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับ ความต้องการให้วุฒิจากมหาวิทยาลัยเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง การที่มีนักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ต้องการให้วุฒิจากมหาวิทยาลัยให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง ($\bar{X} = 2.38$ S.D.=1.19, $\bar{X} = 2.35$ S.D.=1.10, $\bar{X} = 2.32$ S.D.=1.21, และ $\bar{X} = 2.01$ S.D.=1.09 ตามลำดับ)

ตอนที่ 4 ปัจจัยทางการเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางการเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยทางการเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางการเศรษฐกิจ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ	2.85	1.14	ปานกลาง
2. เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น	3.14	1.20	ปานกลาง
3. ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น	3.15	1.21	ปานกลาง
4. ที่พักหาง่ายราคาถูก	2.98	1.25	ปานกลาง
5. มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิสำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย	4.07	1.11	มาก
6. เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ	3.03	1.02	ปานกลาง
7. ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ	4.22	0.96	มาก
8. มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย	3.21	1.08	ปานกลาง
รวม	2.60	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยทางการเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$ S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากได้แก่ ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ และมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิสำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.96 และ $\bar{X} = 4.07$ S.D. = 1.18 ตามลำดับ) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ ที่พักหาง่ายราคาถูก และเพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ ($\bar{X} = 3.21$ S.D. =

$\bar{X} = 3.15$ S.D. = 1.21, $\bar{X} = 3.14$ S.D. = 1.20, $\bar{X} = 3.03$ S.D. = 1.02, $\bar{X} = 2.98$ S.D. = 1.25 และ $\bar{X} = 2.85$ S.D. = 1.14 ตามลำดับ)

ตอนที่ 5 ค่าร้อยละของปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าร้อยละของปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 7 ค่าร้อยละ ของปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางสังคม)	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม	24.6	41.0	30.8	2.3	1.4	3.85	0.85
2. เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ	60.7	34.2	5.1	-	-	4.55	0.59
3. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมในสังคม	38.4	47.7	13.0	0.8	-	4.23	0.70
4. เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน	58.8	33.9	7.1	0.3	-	4.51	0.63
5. เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง	79.9	18.1	2.0	-	-	4.77	0.46
6. เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น	63.3	33.1	3.1	0.3	0.3	4.58	0.59
7. เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม	14.7	20.3	36.4	15.0	13.6	3.07	1.21
8. ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้น	24.6	45.2	25.7	4.0	0.6	3.89	0.83
9. เป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชน	6.8	26.6	48.0	12.4	6.2	3.15	0.94
10. สถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7.7	54.2	16.7	1.1	0.3	4.07	0.71
11. การยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย	28.8	53.7	16.4	0.8	0.3	4.09	0.70

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละข้อพบว่า ร้อยละ 41.0 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมาก ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม ร้อยละ 60.7 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากที่สุด ที่จะได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 47.7 เห็นด้วยระดับมาก ในการพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมในสังคม ร้อยละ 58.8 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ด้านพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 79.9 เห็นด้วยระดับมากที่สุด เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ร้อยละ 63.3 เห็นด้วยระดับมากที่สุด เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น ร้อยละ 36.4 เห็นด้วยระดับปานกลาง เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม ร้อยละ 42.5 เห็นด้วยระดับมาก ที่ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้น ร้อยละ 48.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง ว่าเป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชน ร้อยละ 54.2 เห็นด้วยระดับมาก ด้านสถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และร้อยละ 53.7 เห็นด้วยระดับมาก กับการยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 คำร้อยละของปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 8 คำร้อยละ ของปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางการเมือง)	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\bar{x}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น	13.0	13.0	26.8	16.9	20.9	2.89	1.32
2. การใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง	5.1	13.6	26.8	24.3	30.2	2.38	1.19
3. ต้องการใช้วุฒิเพื่อเกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง	5.4	12.7	24.3	24.0	33.6	2.32	1.21
4. ต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง	2.3	9.0	19.8	25.7	43.2	2.01	1.09
5. คำนิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง	13.0	26.6	31.4	12.1	16.9	3.06	1.25
6. การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย	8.8	25.4	35.3	15.8	14.7	2.97	1.16
7. การมีโอกาสนในการทำงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน	6.8	20.1	31.9	21.2	20.1	2.72	1.18
8. การมีนักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก	5.1	15.3	34.5	22.6	22.6	2.57	1.14

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางการเมือง)	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
9. การที่มีนักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว	2.5	13.0	29.9	26.0	28.5	2.35	1.10
10. การที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป	7.3	19.8	37.0	20.3	15.5	2.83	1.13

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาค่าร้อยละสูงสุดรายข้อพบว่า ร้อยละ 26.8 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง กับความต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น ร้อยละ 30.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุดกับความต้องการใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 33.6 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุดกับความต้องการใช้วุฒิเพื่อเกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 43.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุดกับความต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 26.6 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากกับค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง ร้อยละ 35.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับ การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 31.9 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการมีโอกาสดำเนินงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชนร้อยละ 34.5 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการมีนักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 29.9 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการที่นักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ร้อยละ 37.0 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป

ตอนที่ 7 ค่าร้อยละปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตาราง 9 ค่าร้อยละ ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ (ปัจจัยทางเศรษฐกิจ)	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. เพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ	8.2	20.3	35.3	21.5	14.7	2.85	1.14
2. เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น	13.0	28.0	32.2	13.8	13.0	3.14	1.20
3. ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น	15.81	22.3	34.7	15.0	12.1	3.15	1.21
4. ที่พักหาง่ายราคาถูก	3.0	21.2	34.7	13.3	17.8	2.98	1.25
5. มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิสำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย	47.5	27.4	15.5	4.8	4.8	4.07	1.11
6. เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ	8.8	19.8	46.3	16.7	8.5	3.03	1.02
7. ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ	50.0	31.4	12.4	4.0	2.3	4.22	0.96
8. มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย	13.0	25.4	39.3	14.7	7.6	3.21	1.08

จากตาราง 9 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าร้อยละสูงสุดรายข้อพบว่า ร้อยละ 35.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง เพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ ร้อยละ 32.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น ร้อยละ 34.7 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น และที่พักหาง่ายราคาถูก ร้อยละ 47.5 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากที่สุด มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิสำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย ร้อยละ 46.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง

ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ ร้อยละ 39.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 8 การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การแสดงการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ว่างาน และอื่นๆ

ตาราง 10 แสดงการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ว่างาน

การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล	ร้อยละ
ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน	60.5
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	30.0
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	9.5

จากตาราง 10 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยเหตุผลความก้าวหน้าในอาชีพการงานมากที่สุด ร้อยละ 60.5 รองลงมาได้แก่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ว่างาน ร้อยละ 30.0 และ 9.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 9 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (χ^2 - test) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้แก่ อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 11 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	เพศ		χ^2	p
	ชาย	หญิง		
ความก้าวหน้าในอาชีพ การงาน	119	82	2.710	0.258
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	73	56		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	10	14		
งานเลยต้องการศึกษาต่อ อื่นๆ	-	-		
รวม	202	152		

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้(สมมติฐานที่ 1)

ตาราง 12 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	อายุ (ปี)				χ^2	p
	21-30	31-40	41-50	51-60		
ความก้าวหน้าในอาชีพ การงาน	64	83	45	9	9.163	0.165
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	56	44	24	5		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	13	9	2	-		
งานเลยต้องการศึกษาต่อ อื่นๆ	-	-	-	-		
รวม	133	136	71	14		

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้(สมมติฐานที่ 2)

ตาราง 13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	อาชีพ						χ^2	p
	รับราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	พนักงานเอกชน	ว่างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ		
ความก้าวหน้าในอาชีพ	140	11	25	3	17	5	65.710	0.000**
การทำงาน								
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	70	6	28	1	19	5		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	3	9	11	-	1	-		
งานเลยต้องการศึกษาต่อ								
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-		
รวม	213	26	64	4	24	10		

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ (สมมติฐานที่ 3)

ตาราง 14 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	ปัจจัยทางสังคม	χ^2	p
ความก้าวหน้าในอาชีพ	201	58.947	0.050*
การทำงาน			
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	129		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	24		
งาน เลยต้องการศึกษาต่อ			
อื่นๆ	-		
รวม	354		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าปัจจัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้(สมมติฐานที่ 4)

ตาราง 15 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการเมือง กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	ปัจจัยทางการเมือง	χ^2	p
ความก้าวหน้าในอาชีพ	201	62.912	0.017*
การทำงาน			
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	129		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	24		
งานเลยต้องการศึกษาต่อ			
อื่นๆ	-		
รวม	354		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการเมืองกับการตัดสินใจ
ศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่าปัจจัยทาง
การเมืองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้(สมมติฐานที่ 5)

ตาราง 16 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท	ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	χ^2	p
ความก้าวหน้าในอาชีพ การทำงาน	201	57.794	0.049*
เพื่อเพิ่มพูนความรู้	129		
อยู่ในขณะที่กำลังว่าง	24		
งานเลยต้องการศึกษาต่อ			
อื่นๆ	-		
รวม	354		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการตัดสินใจ
ศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าปัจจัย
ทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ (สมมติฐานที่ 6)

ตาราง 17 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจัย	χ^2 - test	p
เพศ	2.710	0.258
อายุ	9.163	0.165
อาชีพของผู้เรียน	65.307**	0.000
ปัจจัยทางสังคม	58.947*	0.050
ปัจจัยทางการเมือง	62.912*	0.017
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	57.794*	0.049

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (χ^2 - test) พบว่า เพศ อายุ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 10 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล
ตาราง 18 จำนวน(ความถี่) ที่ได้จากแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ	ระดับความถี่
1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียนเรียนมีความเหมาะสมดี เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัย	256
2. การศึกษาระบบการศึกษาทางไกล ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกลทันสมัยได้รับความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น	219
3. ภาพรวมคุณภาพการศึกษาของระบบทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในเกณฑ์ดี แต่บางรายวิชา ควรพิจารณาด้านการสอนให้ดีกว่านี้ เช่น อาจารย์ผู้สอน สื่อการสอน	194
4. ควรมีการเพิ่มและพัฒนาระบบการสืบค้นให้มากกว่าเดิม (Internet) เพราะการบริการในมหาวิทยาลัยมีน้อย และควรเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด รวมไปถึงความต้องการให้อาจารย์มาสอนที่สาขาวิทยบริการบ้าง	124

จากตาราง 18 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะว่าสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ห้องเรียนมีความเหมาะสมดี เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัยดี ที่ระดับความถี่ 256 ความคาดหวังกับระบบการศึกษาทางไกลที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกลทันสมัยได้รับความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น ที่ระดับความถี่ 219 ในด้านภาพรวมคุณภาพการศึกษาของระบบทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในเกณฑ์ดีที่ระดับความถี่ 194 และในบางรายวิชา ควรพิจารณาด้านการสอนให้ดีกว่านี้ เช่น อาจารย์ผู้สอน สื่อการสอน เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะมากที่สุดที่ระดับความถี่ 124 ว่าควรมีการเพิ่มและพัฒนาระบบการสืบค้นให้มากกว่าเดิม (Internet) เพราะการบริการในมหาวิทยาลัยมีน้อย และควรเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด รวมไปถึงต้องการให้อาจารย์มาสอนที่สาขาวิทยบริการบ้าง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รวบรวมข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกลระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 4,420 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 354 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1.การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยเปิดตารางตามแบบของ R.V. Krejciec และ D.W. Morgan (ศิริรัตน์ สุวรรณวงศ์ . 2538 : 235) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 354 คน

2.การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เลือกวิธีตามแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบนี้จะทำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มพวกในอัตราส่วนที่เท่ากัน (บุญชม ศรีสะอาด.2535 :43)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปร เพศ อายุ อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เลือกใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 57.1) เป็นเพศชายและร้อยละ 42.9 เป็นเพศหญิง กลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 38.4) มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 37.6) กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 60.2) ประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 18.1) และประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 10.5) สำหรับผู้ที่แนะนำให้เลือกเรียนในระดับปริญญาโท ณ สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.6) ตอบว่าตนเอง รองลงมาคือ เพื่อน และความศรัทธาและความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 21.2 และ 14.7 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.2) มาจากนักศึกษาทางไกลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ รองลง

มาคือ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 32.2) หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา (ร้อยละ 25.7) และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือสาขาวิทยบริการขอนแก่น (ร้อยละ 14.7) รองลงมาได้แก่จังหวัดศรีสะเกษ (ร้อยละ 11) และน้อยที่สุดที่สาขาวิทยบริการนครพนม (ร้อยละ 1.4)

2. ปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$ S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในด้านเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ($\bar{X} = 4.51$ S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.58, $\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.59, $\bar{X} = 4.51$ S.D. = 0.63 ตามลำดับ) ส่วนที่เห็นด้วยมากได้แก่ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมกันในสังคม การยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย สถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ให้มากขึ้น และ ต้องการได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ให้มากขึ้น และต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 4.2$ S.D. = 0.70, $\bar{X} = 4.09$ S.D. = 0.70, $\bar{X} = 4.07$ S.D. = 0.71, $\bar{X} = 3.89$ S.D. = 0.83 และ $\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.86 ตามลำดับ) ส่วนที่มีความเห็นในระดับปานกลางได้แก่ เป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กรชุมชน และเพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือ ย้ายงานจากหน้าที่เดิม ($\bar{X} = 3.15$ S.D. = 0.94 และ $\bar{X} = 3.07$ S.D. = 1.21 ตามลำดับ)

3. ปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.74$ S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดได้แก่ ค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น การที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัย คล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป การมีโอกาสนในการทำงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน และเพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม ($\bar{X} = 3.06$ S.D.=1.25, $\bar{X} = 2.97$ S.D.=1.16, $\bar{X} = 2.89$ S.D.=1.32, $\bar{X} = 2.83$ S.D.=1.13, $\bar{X} = 2.73$ S.D.=1.18, และ $\bar{X} = 2.57$ S.D.=1.14 ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับ ความต้องการใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง การที่มีนักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง ($\bar{X} = 2.38$ S.D.=1.19, $\bar{X} = 2.35$ S.D.=1.10, $\bar{X} = 2.32$ S.D.=1.21, และ $\bar{X} = 2.01$ S.D.=1.09 ตามลำดับ)

4. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างความคิดเห็นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.30$ S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากได้แก่ ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ และมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิลำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.96 และ $\bar{X} = 4.09$ S.D. = 1.18 ตามลำดับ) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย คำนวณกิตติคุณกว่าอื่น เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ ที่พักทางยาราคาถูก และเพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ ($\bar{X} = 3.21$ S.D. = 1.08, $\bar{X} = 3.15$ S.D. = 1.21, $\bar{X} = 3.14$ S.D. = 1.20, $\bar{X} = 3.03$ S.D. = 1.02, $\bar{X} = 2.98$ S.D. = 1.25 และ $\bar{X} = 2.85$ S.D. = 1.14 ตามลำดับ)

5. คำร้อยละของปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามคำร้อยละสูงสุดในแต่ละข้อพบว่า ร้อยละ 41.0 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมาก ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม ร้อยละ 60.7 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากที่สุด ที่จะได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 47.7 เห็นด้วยระดับมาก ในการพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมในสังคม ร้อยละ 58.8 เห็นด้วยระดับมากที่สุด ด้านพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 79.9 เห็นด้วยระดับมากที่สุด เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ร้อยละ 63.3 เห็นด้วยระดับมากที่สุด เพื่อความรู้ที่แตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น ร้อยละ 36.4 เห็นด้วยระดับปานกลาง เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม ร้อยละ 42.5 เห็นด้วยระดับมาก ที่ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้น ร้อยละ 48.0 เห็นด้วยระดับปานกลาง ว่าเป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชน ร้อยละ 54.2 เห็นด้วยระดับมาก ด้านสถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และร้อยละ 53.7 เห็นด้วยระดับมาก กับการยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

6. คำร้อยละของปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามคำร้อยละสูงสุดในแต่ละข้อพบว่า ร้อยละ 26.8 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง กับการต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น ร้อยละ 30.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุดกับ ความต้องการใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 33.6 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุดกับการต้องการใช้วุฒิเพื่อเกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 43.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

กับความต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง ร้อยละ 26.6 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากกับค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง ร้อยละ 35.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการส่งเสริมและการยอมรับนักการเมืองของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 31.9 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการมีโอกาสนำนักการเมืองมาทำงานการเมืองในมหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน ร้อยละ 34.5 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการมีนักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 29.9 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการที่มิให้นักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว ร้อยละ 37.0 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางกับการที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป

7.ค่าร้อยละของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละข้อพบว่า ร้อยละ 35.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางเพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ ร้อยละ 32.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลางเพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น ร้อยละ 34.7 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น และที่พักหาง่ายราคาถูก ร้อยละ 47.5 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับมากที่สุด มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิลำเนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย ร้อยละ 46.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่าสถาบันอื่นๆ ร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องานประจำที่ทำ ร้อยละ 39.3 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยระดับปานกลาง มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย

8. การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยเหตุผลความก้าวหน้าในอาชีพการงานมากที่สุด ร้อยละ 60.5 รองลงมาได้แก่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ร้อยละ 30.0 และว่างงาน ร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

9. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (χ^2 - test) พบว่า เพศ อายุ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพศ

เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเพศชาย และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.1 และ 42.9 ตามลำดับในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกลนี้ ถือเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่เปิดโอกาสให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงได้มีสิทธิ์ทัดเทียมกันทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเลือกที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรใดก็ตาม ทั้งเพศชายและหญิงต่างมีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษานั้นเท่าเทียมกัน ดังเช่นการศึกษาที่ได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่

อาศัย เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา ทุกคนจึงมีความต้องการและใฝ่หา (พจน์ สะเพียรชัย 2525 : 8-13)

2.อายุ

อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแรงจูงใจของการตัดสินใจศึกษาต่อมิได้เกิดจากแรงจูงใจด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่ประกอบกับการเรียนปริญญาโทเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดการเก็บเกี่ยวประสบการณ์อันจะก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน การตัดสินใจศึกษาต่อของผู้ที่มีอายุมากส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจาก เพราะมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งเปิดสอนระดับปริญญาโทหลังเลิกงาน จึงมีผู้ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเป็นจำนวนมาก ดังคำกล่าวของขุนทอง อินทร์ไทย (2519) การศึกษาต่อของผู้มีอายุน้อยมีปัจจัยอื่นๆ มากมาย ที่สอดคล้องกับ ทองหล่อ นาคหอม (2534 : 24) ที่ว่าบัณฑิตที่เรียนจบแล้วหางานทำไม่ได้จำนวนมากต้องการศึกษาต่อเพราะความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ สุทิน นพเกต (2534 : 5) ที่กล่าวว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทยังเป็นแฟชั่นอีกอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามพัฒนาตนเอง เพื่อชะลอการว่างงาน เหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจประกอบกันที่ทำให้ อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.อาชีพ

อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท เพื่อความต้องการในการพัฒนาองค์ความรู้อันจะก่อให้เกิดความรู้ความสามารถในสายงานอาชีพของตน รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพของตนในการประกอบอาชีพที่ตนถนัด สอดคล้องกับคำกล่าวของ ปฐม นิคมมานนท์ (2528:321) ที่ว่า เหตุจูงใจด้านอาชีพเป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวหรือผู้ใหญ่ตอนต้น เข้ามาเรียนเพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านอาชีพและความรู้ เพื่อที่จะหางานง่ายขึ้น และสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2533 : 11) ซึ่งกล่าวไว้ว่าแรงจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้โดยการเข้ารับการศึกษากลับครั้งโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่วัยต้นเป็นการเข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวังเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการทำงานและอาชีพ

4.ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโททางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ค่านิยมของสังคมไทยนิยมยกย่องผู้ที่จบการศึกษาสูงๆ สอดคล้องกับ อัมพร วิจิตรพันธ์ และ อัญชลี ถ้อยคงคา (2525:34-37) ที่ว่า ค่านิยมของสังคม (Social value) ตามปกติ บุคคลที่ได้รับการศึกษามากจะเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไปว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีจริยธรรมอันดีงาม ดังนั้นความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ค่านิยมองค์กรต่างๆ ยังต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ สอดคล้องกับของ ฮูล (1961 : 15-16) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนพบว่า การตัดสินใจมาเรียนของผู้ใหญ่ เพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ หรือมาเรียนอย่างมีความหมาย โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2522 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเนื่องมาจาก ความนิยมในปริญญา ความยกย่องในสังคม โอกาสในการทำงาน นอกจากนี้ ทองหล่อ นาคหอม (2534 :24) ยังได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีผู้ที่ต้องการศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้มากขึ้น เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศ์ลักษณ์ รุ่งวิทยธร และ สุกัญญา สุขวุฒ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ว่า ความต้องการศึกษาต่อคือ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพตนเอง เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ และเพื่อเป็นบันไดสู่ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ชนัน บุญเหมือนใจ และ ประภาศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์ ที่ว่า ความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเนื่องมาจากความต้องการเพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา และต้องการได้รับการยอมรับจากองค์กร และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ให้กว้างยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางาน เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2533 : บทคัดย่อ)

5.ปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งหน่วยงานรัฐบาลองค์กรต้องการผู้ที่จบการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป สอดคล้องกับ ขุนทอง อินทร์ไทย (2519) ที่ว่า คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่สามารถเลื่อนเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงๆได้ และทองหล่อ นาคหอม (2534 :24) ที่ว่า การศึกษาระดับปริญญาโทนอกจากจะเป็นที่ยอมรับทางสังคมแล้ว ยังส่งผลต่อความก้าวหน้า

หน้าในอาชีพราชการ ที่สามารถเข้าดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งได้ด้วยคุณสมบัติของผู้รับตำแหน่งต้องจบการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าจะไม่มีโอกาสดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งได้ ข้าราชการส่วนใหญ่สนใจศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น เพราะเห็นว่าปริญญาบัตรยังคงมีความจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในชีวิตข้าราชการและค่านิยมในสังคมไทยยังให้ความสำคัญของปริญญามากกว่าประสบการณ์ ข้าราชการจำนวนมาก ต่างเห็นว่าจะต้องหาความรู้เพิ่มเติม เพราะยังมีความรู้และประสบการณ์ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงานราชการ ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าในงานที่ทำอยู่เพื่อยกระดับตัวเอง เพื่อให้เข้ากับมาตรฐานที่หน่วยงานต้องการ (สุรกุล เจนอบรม. 2530)

6.ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้กลุ่มผู้ตัดสินใจเข้ารับการศึกษามีความต้องการรายได้ที่สูงขึ้นและนำวิชาการความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา (2525 : 34-37) ที่ว่า ความต้องการศึกษาต่อเกิดจากความต้องการรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต บุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้นระดับรายได้หรือผลตอบแทนมักจะสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษาและระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตรสั้นไม่กระทบต่องานประจำที่ทำ และสอดคล้องกับ เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2525) ที่ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ชื่อเสียงด้านคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ของห้องเรียนมีความเหมาะสมดี เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัยดี และมีความเห็นวาระบบการศึกษาทางไกลส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกลทันสมัยได้รับความรู้ใหม่ ๆ มากขึ้น แต่ยังมีข้อเสนอแนะที่ทางมหาวิทยาลัยควรจัดทำเพิ่มเติม เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลด้านอาจารย์ผู้สอน ควรมีการจัดให้นักศึกษาได้เข้าพบอาจารย์ผู้สอน ณ สาขาวิทยบริการ

2. ในด้านสื่อการสอน และการสืบค้นข้อมูล ควรมีการเพิ่มแหล่งการค้นคว้าและอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเพื่อการค้นคว้าที่มากขึ้น เช่น ระบบการสืบค้นทางคอมพิวเตอร์ (Internet) เพราะการบริการในมหาวิทยาลัยมีน้อย เช่น การบริการห้องสมุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจและความต้องการของนักศึกษาระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ของกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. ควรมีการศึกษาต่อถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม อันจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถลดและแก้ไขปัญหานั้นจะส่งผลต่อปริมาณความต้องการศึกษาต่อของนักศึกษาที่ต้องการรับเข้ารับการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้

3. ศึกษารวบรวมข้อเสนอแนะปัญหาในด้านต่าง ๆ จากความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาและสร้างหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลในสัดส่วนที่เหมาะสมและตรงความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด และทำให้การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเกิดประโยชน์และมีคุณภาพมากที่สุด

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญญอาร์ักษ์. (2528). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบการสอนทางไกลของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. (2538). รายงานการติดตามผลการทดลองโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ภาคเรียนที่ 1/2538. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาไทยคม กรมการ
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2536). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขุนทอง อินทร์ไทย. (2519). "การศึกษาในระดับปริญญาโท," นิตยสาร : 18. กรุงเทพฯ. องค์การนักศึกษาศาสนาบัณฑิตบริหารศาสตร์.
- จิรภรณ์ กาญจนไพบุลย์กุล. (2528). ลักษณะเฉพาะของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตรที่เข้าใหม่. คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร , 30 หน้า.
- เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่. (2525). "ความต้องการทางการศึกษา" "โอกาสทางการเลือก," วารสารการศึกษาแห่งชาติ . 2:17-23; ธันวาคม 2542-มกราคม 2525.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. เทพเนรมิตการพิมพ์ : กรุงเทพฯ.
- เชียรศรี วิวัธสิริ. (2535). การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน. เทคโนโลยีทางการศึกษานอกโรงเรียน. 21 มิถุนายน-กรกฎาคม.
- ณรงต์ เทียนสง. (2526). "เหตุผลที่ผู้ใหญ่ไปเรียนการศึกษาผู้ใหญ่," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 113 : 24-25 ; เมษายน-พฤษภาคม 2526.
- ดรรชนี บุญเหมือนใจ และ ประภาศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์. (2544). การสำรวจความต้องการศึกษาต่อต้านการจัดการอุตสาหกรรม หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . การสืบค้นข้อมูลบน Internet.URL <http://www.stou.ac.th/Thai/Research/Group2/research29.asp>
- เดือนเพ็ญ ชิวพิมาย. (2540). การติดตามประเมินผลการใช้ระบบการศึกษาทางไกลในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย :

- กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น,อัสสาเนา.
- ถนอม เลาหจรัสแสง. (2540). "อินเทอร์เน็ต:เครือข่ายเพื่อการศึกษา," วารสารมหาวิทยาลัย
นเรศวร. 2 (5) : 18 .
- ถนอม วังเจริญ. (2542). *ความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของของนักศึกษาระบบการ
เรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทาง* . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทองหล่อ นาคหอม. (2534). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตเอกบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2533-2534* .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,อัสสาเนา.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2533). *การติดตามการศึกษาคือระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิต* . การสืบ
ค้นข้อมูลบน Internet.URL <http://www.thaiedresearch.org/result/info2.php?id=1803>
- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา. (2536). "เรียนเพื่ออะไร," *วิทยจารย์* 4 : 32 – 34 ;
ตุลาคม – ธันวาคม.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. *เอกสารประกอบการเรียนวิชา เศรษฐศาสตร์การศึกษา*. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ลักษณ์ รุ่งวิยาธร และ สุกัญญา สุขชุม. (2545). *ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญา
เอกทางด้านบริหารการศึกษา ของมหาบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา*.การสืบค้นข้อมูลบน
Internet.URL <http://www.stou.ac.th/Thai/Research/Group2/research35.asp>
- นัทรี แสงทองศรีกมล. (2527). *กระบวนการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 12*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บาง
แสน. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *การวิจัยเบื้องต้น* .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุริยาสาน.
- บุญพุ่ม เสนารักษ์. (2531). *เศรษฐศาสตร์การศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน.
- ปฐม นิคมานนท์. (2534). "ผู้ใหญ่เรียนรู้อย่างไร," *วารสารการศึกษานอกโรงเรียน* . ตุลาคม-
พฤศจิกายน 2534.

- ปัญญา ศิริโรจน์ . (2543). "การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ สาขาวิทยบริการ," วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 3 (2) : 1.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2525). "การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2 : 7 – 35; ธันวาคม 2525 – มกราคม.
- พรรณี เกษมกล. (2543). การเรียนรู้นับวัน. วารสารวิชาการ. 11 (3) : 51,53.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2541.ราชกิจจานุเบกษา.หน้า 89-112.วันที่ 2 มีนาคม 2541.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัลลภ พิริยะสุวรรค์ . (2540). เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล : แนวคิด หลักการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน,เทคโนโลยีการศึกษา.กรุงเทพฯ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2522). การสำรวจสถานการณ์ภาพและความคิดเห็นของนิสิตปริญญาตรีใหม่ปีการศึกษา 2522. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา.
- ไพบุลย์ เปานิธิ. (2540). อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา.เทคโนโลยีการศึกษา. 4 (4) : 22,7
- ไพรัช รัชพงษ์. (2540) . อุดมศึกษาผ่านสื่อทางไกล : โอกาสทางการศึกษา คุณภาพ ความคุ้มค่า และเป็นไปได้, ใน INFORMATION RESEARCH.1(9): 1-50 ; มกราคม – กุมภาพันธ์
- ไพศาล สุวรรณน้อย. 2539. การสืบค้นข้อมูลบน Internet.URL
<http://ednet.kku.ac.th/search.htm>
- ฝ่ายระบบการแพทย์และการศึกษาทางไกล.การสืบค้นข้อมูลบน Internet.URL
http://tmed.loxley.co.th/w_edu_thai.htm
- ปิญญา สาร. (2526). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อรุณ.
- มหาวิทยาลัย ,ทบวง. (2539). ประเด็นสำคัญและการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ:ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ยงค์ ชุ่มยิ้ม. (2525). องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจเลือกเรียนครูของนักศึกษาในกลุ่ม วิทยาลัยครูภาคตะวันตก. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, อัดสำเนา.
- รัตนา พุ่มไพศาล. (2521). การศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา .กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย . (2540). สำนักพิมพ์นิติธรรม. กรุงเทพฯ.
- รัตมี พรตเจริญ. (2543). "การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยบริการมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อการเรียนการสอนทางไกล," วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 3 (1) : 1.

- รุ่ง แก้วแดง . ปฏิบัติการศึกษไทย กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน , 2543.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2529). การศึกษาทางไกล.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2525). การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ขนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2539). "กระบวนการทัศน์ใหม่ในนวัตกรรมหลักสูตร,"ข่าวสารกองบริการการศึกษา 7 (มีนาคม-เมษายน 2539) . ทบวงมหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ หน้า 27-30.
- วุฒิชัย จำนง. (2523). การบริหารสำหรับผู้จัดการและหัวหน้างานระดับกลาง. กรุงเทพฯ : บารุงสาส์น.
- ศิริรัตน์ สุวรรณวงศ์. (2538). ทฤษฎีและเทคนิคการสู่มตัวอย่าง.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศูนย์การศึกษาไทยคม.การสืบค้นข้อมูลบน Internet .URL <http://www.nfe.go.th/information/thaicom/thaicom3.html>
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาญจนบุรี. การสืบค้นข้อมูลบน Internet .URL http://www.geocities.com/kan_nfe/index.html
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. การสืบค้นข้อมูลบน Internet .URL <http://www.nectec.or.th /courseware/cai/0015.html>
- สมนึก แปลกสนอง. (2539). การศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมทางไกลกับชุดการเรียนด้วยตนเอง หลักสูตรการเขียนหนังสือราชการ ของ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหารบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ. (2540). ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (สาขาการศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย. (2534). ครบรอบ 13 ปีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 5 กันยายน 2534.นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2535). ระเบียบการสมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียน ปีการศึกษา 2536. สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- _____. (2530). *เศรษฐศาสตร์กำลังคน.นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2530). *การศึกษาผู้ใหญ่ : พื้นฐานการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สุนีย์ ช่างเจริญ. (2527). *การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เข้าใหม่ ในปีการศึกษา 2527. คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 44 หน้า.*
- สุรกุล เจนอบรม. (2530). *ความต้องการและความสนใจต่อการศึกษาดูต่อเนื่องของข้าราชการไทย.กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อัดสำเนา.*
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2533). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, อัดสำเนา.*
- สุทิน นพเกต. (2534). *“เด็กแห่งเรียนนิสิตปริญญาโทไม่ใช่แฟน แต่เป็นการหาความการหาความก้าวหน้าใส่ตัว,” วัฏจักร : 10(1583) : 18 ; พฤษภาคม , 2534.*
- โสมอุษา เลี้ยงถนอม. (2528). *เหตุจูงใจและความต้องการเรียนในโครงการณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติในจังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.อัดสำเนา.*
- อรุณ รักธรรม. (2527). *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ . ไทยวัฒนาพานิช.*
- อัครชิต ทีฆะทิพย์สกุล. (2529). *การวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อัดสำเนา.*
- อัมพร วิจิตรพันธ์ และ อัญชลี ค้อคงคา. (2525). *เศรษฐศาสตร์การศึกษาและวางแผนกำลังคน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2523). *รายงานผลการวิจัยลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดมคติตามความคิดเห็นของนิสิต.กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.*
- Alder , C., Chandler, S. and Loomes, D.j. (1993). "The Distance Learning Approach," *IEE Colloquium on Education in RF Engineering". 6 (4) : 15/1-15/5 ; Jane.*
- Baath, J.A. (1981). "On The Nature of Distance Education," *Distance Education. 4 (2) : 212-219 ; April.*
- Best, John W. (1981). *Research in Educations. New Jercy : Prentice Hall*
- Bosshier, Roger W. (1971). "Motivation Orientation of Adult Education Participant : A Factor Anylytic Exploration of Houle's Typology," *Adult Education.21(1)*

- DarKenwald, Gordon C .and Sharan B. Merriam. (1982). *Adult Education : Foundation of Practice*. New York : Harper & Pow Publishers.
- Grimes, G. (1993) .*"Going the Distance with Technology Happy 100 th Universary to Distance Education,"* Etin. 2 (7) : 6-8 ; May.
- Holmberg, Borji .(1977).*"The System of Distance Education," in Distance Education*.London : Kogan Page.
- Houle, Cyril O. (1961). *The Inquiring Mind*. Madison, Wisc, : University of Wisconsin Press.
- Kaye, A.R. Distance. (1985). *Education in Huser, Torstin. The International Encyclopedia of Education*. New York : Pergamon press Inc.,
- Key,A.and G.Rumble . (1981). *Distance Teaching for Highter and Adult Education* London:Open University Press.
- Keegan, Desmond and Rumbel, Greville. (1982). *The Distance Teaching Universities*. New York: St. Martin's Press, Inc.
- Koontz, Harold.' Syrrill O'Donnell and Heing Weihrich. (1973). *Essentials of Management*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Morstain, Barry R. and John C. Smart. (1974). *Reasons for Participation in Adult Education Courses : A Multivariate Analysis of Group Differences*. *Adult Education*. Vol. 24 , No. 2
- Page, G. Terry amd Thomas, J.b. (1997). *International Dictionary of Education*. London :Kogan Page.
- Richard H. Lindeman and Peter F. Merenda. (1979). *Educational Measurement*. 2nd ed.United States of America : Scott, Foresman and Company.
- Riel,M. (1987). *The Inter Cultural Learning Network*.The Computer Teacher,27-30.
- Robinson, E.A.G. and Vaizey, J.E. (1970). *The Economics of Education*, Macmillan St Martin's Press.
- Rosenberg, Morris. (1977). And others. *Occupation and Values Illinois*, The Free Press, 348 P.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

รายชื่อ	ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
1. รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันชนวัฒน์	อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. รองศาสตราจารย์บุญศรี พรหมมาพันธุ์	อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. อาจารย์เสรี ปรีดาศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. อาจารย์สิริลักษณ์ รัชชูปานติ	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา กรมอาชีวศึกษา

ภาคผนวก ข
จดหมายขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ 76๖ 7

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110

25 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และ อาจารย์อรรถนพ โพธิสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับปริญญาโท ทางไกล จำนวน 354 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในระหว่างเดือนตุลาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 6994

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ . ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และ อาจารย์อรรถพร โพธิสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สิริลักษณ์ รัชฐานติ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๙๙๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุคมไพจิตรกุล และ อาจารย์อรรณพ โพธิ์สุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุญมิตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๙๙๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุรณ์มิตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุคนไพจิตรกุล และ อาจารย์อรรถพร โพธิสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์บุญศรี พรหมมาพันธุ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภารัตน์ จิตสมบุรณ์มิตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 6๔๔1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุดารัตน์ จิตสมบุญมิตร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมี รองศาสตราจารย์ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และ อาจารย์อรรถพร โพธิสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เสรี ปรีดาศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย รามคำแหง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุดารัตน์ จิตสมบุญมิตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ตอบแบบสอบถาม : นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกลระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ตามความคิดเห็นของท่านให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านมีคุณค่าและจะเป็นประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา รวมไปถึงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกลในสัดส่วนที่เหมาะสมและตรงความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์
ตามหลักสูตรการสอนสาขาวิชาเศรษฐศาสตรการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผู้วิจัย คือ น.ส. สุดาร์ตน์ จิตสมบุญมิตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำชี้แจง : ข้อมูลในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างและใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

() 1.ชาย

() 2.หญิง

2. อายุ ปี

3. อาชีพ

() 1. รับราชการ

() 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() 3. พนักงานบริษัทเอกชน

() 4. ว่างงาน

() 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() 6. อื่นๆ.....

4.ท่านตัดสินใจเลือกเรียนระดับปริญญาโท ณ สาขาวิทยบริการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ใครเป็นผู้แนะนำให้

() 1. เพื่อน

() 2. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

() 3. ตัวเอง

() 4. สื่อประชาสัมพันธ์

() 5. ความศรัทธาและความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

() 6. อื่นๆ.....

5. สาขาที่ท่านศึกษาคือ

() 1. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

() 2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

() 3. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

() 4. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

6.ปัจจุบันท่านกำลังศึกษา ณ สาขาวิทยบริการจังหวัดใด

() 1. นครศรีธรรมราช () 2. ปราจีนบุรี () 3. อุทัยธานี () 4. อำนาจเจริญ

() 5. บางนา () 6. แพร่ () 7. นครราชสีมา () 8. นครพนม () 9. สุโขทัย

() 10. ขอนแก่น () 11. ศรีสะเกษ () 12. ลพบุรี () 13. ตรัง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาข้อรายการแต่ละข้อที่กำหนดให้ ว่าข้อรายการนั้นมีความเหมาะสมถูกต้องตามการตัดสินใจของท่านในระดับใด ให้ท่านทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่สอดคล้องกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของท่านใน 5 ระดับนั้น ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เกณฑ์น้ำหนักในการให้ตอบแบบสอบถาม

คะแนน 5 หมายถึง	เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลมาก
คะแนน 3 หมายถึง	เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกลน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการ ศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ปัจจัยทางสังคม					
2.	ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคม					
3.	เพื่อให้ได้รับประโยชน์ทางสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ					
4.	เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมในสังคม					
5.	เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน					
6.	เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง					
7.	เพื่อความรู้อย่างแตกต่างจากที่มีอยู่เดิมและกว้างขวางมากขึ้น					
8.	เพื่อจะใช้ในการโอน เปลี่ยน หรือย้ายงานจากหน้าที่เดิม					
9.	ต้องการรู้จักบุคคลกลุ่มต่างๆให้มากขึ้น					
10.	เป็นค่านิยมของบุคคลในองค์กร/ชุมชน					
11.	สถาบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
12.	การยอมรับของสังคมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย					
12.	ปัจจัยทางการเมือง					
13.	ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้ได้รับการยอมรับในการดำรงตำแหน่งงานทางการเมืองที่สูงขึ้น					
14.	ต้องการใช้วุฒิเพื่อเป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาของการสมัครในตำแหน่งทางการเมือง					
15.	ต้องการใช้วุฒิเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการลงสมัครในตำแหน่งทางการเมือง					
16.	ต้องการกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันเป็นฐานคะแนนเสียง ในการสมัครแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมือง					

ข้อที่	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการ ศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ระดับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
16.	ค่านิยมทางการเมืองที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิ ทางการศึกษาสูง					
17.	การส่งเสริมและการยอมรับนักการเมือง ของมหาวิทยาลัย					
18.	การมีโอกาสในการทำงานการเมืองใน มหาวิทยาลัยหรือองค์กร/ชุมชน					
19.	การมีนักการเมืองเข้าศึกษาต่อเป็น จำนวนมาก					
20.	การที่มีนักการเมืองเข้าศึกษาจะสามารถ สำเร็จการศึกษาได้ในเวลาอันรวดเร็ว					
21.	การที่ลักษณะการเมืองในมหาวิทยาลัย คล้ายคลึงกับการเมืองโดยทั่วไป					
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ						
22.	เพื่อนำความรู้ไปหารายได้พิเศษ					
23.	เพื่อให้มีรายได้ที่สูงขึ้น					
24.	ค่าหน่วยกิตถูกกว่าที่อื่น					
25.	ที่พักหาง่ายราคาถูก					
26.	มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิสำเนาทำให้เสีย ค่าใช้จ่ายน้อย					
27.	เมื่อเข้าศึกษาแล้วเชื่อว่าสถาบันนี้ สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วกว่า สถาบันอื่นๆ					
31.	ช่วงเวลาที่เรียนไม่ส่งผลกระทบต่องาน ประจำที่ทำ					
32.	มาสมัครสอบเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ และการโฆษณาของมหาวิทยาลัย					

ท่านตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยราม
คำแหงเพราะเหตุผลใดต่อไปนี้

- () 1. ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน
() 2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้

()3. อยู่ในขณะที่กำลังว่างงานเลยต้องการศึกษาต่อ

()4. อื่น ๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียนเป็นอย่างไร พร้อมอธิบาย

.....

.....

.....

2. สิ่งที่คุณคาดหวังจากการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัย รามคำแหง ก่อนเข้าศึกษาต่อ คือ.....

.....

.....

สิ่งที่คาดหวังจากการศึกษาทางไกลมหาวิทยาลัย รามคำแหง หลังเข้ารับการศึกษาคือ.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าคุณภาพการศึกษาของระบบทางไกลมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในเกณฑ์ใด(พร้อมอธิบาย).....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรับปรุงแก้ไขสิ่งใดในระบบการเรียนการสอนทางไกล.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวสุตารัตน์ จิตสมบุรณ์มิตร

วันเดือนปีเกิด

24 กรกฎาคม 2519

สถานที่เกิด

อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

90 ปุณณวิถี 4 บางจาก พระโขนง กทม 10260

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541

ศ.บ. (ศิลปกรรมศาสตร์)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2546

ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

